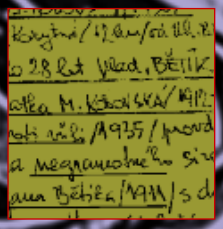
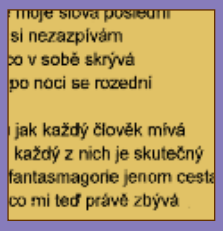
Kulturně společenský časopis
2018 • 1
na internetu

DOBRÁ ADRESA

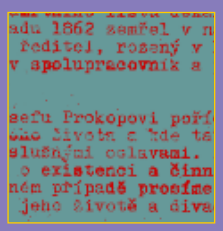
Z obsahu

Kodovský

Chěžka

Janda

Plný

Obsah:

Kašpar

Rozhovor se sebou – Jan Pavel (4)
Ladislav Novák: **Dílo I a II** (7)
Nakladatelství Academia doporučuje – Martin Ouředníček, Jana Jíchová (eds.): **Sociální prostředí Prahy** (10)
Michal Šanda: **Údolí** / Ondřej Böhm: **Údolí** (13)
Robert Janda: **Za vyplazený Jazyk** (14)
Jurij Chěžka: **Konec poezie malé komůrky** (18)
Vladimír Kodovský: **Jak jsem se dostal do...** (21)
Theofil Halama: **Písně po kterých se mi stýská** (24)
Wagner a Liszt v Piešťanech (30)

Melichar

Ivo Harák: **Pěší poezie? (M. Černý: Silou psů)** (32)
Ivo Harák: **Res publica litteraria (V. Novotný: Orlojík plzeňských vzpomínek)** (34)
Vladimír Novotný: **Příběhy i ze starého kapsáře (K. Rada: Kunderion)** (36)
Nalezeno v knize (38)

Baltazar

Viva Luboš Plný! (Centrum současného umění DOX) (40)
Michal Šanda: **Lomy Českého krasu** (44)

SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Marie Kodovský, Narodziny mojego solca (k článku na str. 24)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 1, rok 2018, ročník 19. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Šéfredaktor: Michal Šanda. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vycházel s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Časopis je excerpován Ústavem pro českou literaturu AV ČR.
ISSN 1804-963X

Kašpa Foto-aktu-alita

V právě začínajícím roce 2018 oslavíme sto let samostatného státu. Ve skutečnosti je to po odečtení šesti let nacistické okupace a jedenačtyřiceti let vazalství pod sovětskou knutou, nekulatých třiapadesát. Je s podivem, že jsme za celou tu dlouhou dobu měli pouze dva prezidenty, kteří za něco stáli, T. G. Masaryka a Václava Havla. Shodou okolností se teď v lednu konají prezidentské volby. Šance změnit hlavu státu je minimální, ale je. Rozhodně stojí za to, se o to pokusit!

Michal Šanda

Foto Michal Šanda

Kašpar

Rozhovor se sebou Jan Pavel

Z podstaty věci nikdo jiný neví a vědět ani nemůže, co si myslím a chci sdělit čtenářům, lépe než já sám. Navíc je spisovatel člověkem slova psaného a tudíž se vyjádří přesněji prostřednictvím písmen, než mluvením do diktafonu. V sérii selfie rozhovorů pro Dobrou adresu pokračuje Jan Pavel.

Ťuk ťuk… Je tu někdo?

Ano, ano, tady jsem…

A kdo jsi? Člověk, nebo zvíře?

Já jsem…

Ne! Nic neříkej… já už vím… ty jsi ten… jak se to jmenuje… jo, spisovatel! Že ano?!

Nemám to slovo rád… SPISOVATEL… zní mi to divně, nabubřele, nafoukaně… já raději používám „autor“, když už to musí být…

A není to jen falešné a hloupé slovíčkaření? Hraní si na skromnost? Raději mi řekni, cos vlastně napsal, pane autore…

Nerad mluvím o svých knížkách, mám zato, že se knihy mají číst, ne o nich žvanit… Navíc, když jsem je naposledy počítal, bylo jich už přes deset, a první vyšla už v minulém století! To jsem ještě psal poezii, jenom poezii, rozervanou, milostnou, takovou tu zanícenou, pubertální… ale taky upřímnou, plnou mladického odhodlání a představ o pravdě o okolním světě. Bylo mi šestnáct, když jsem smolil svoji první básnickou sbírku. Kolem roku 1993, někdy mi to přijde jako pravěk…

No vždyť je… to už seš fosilie geronta!

Jojo, díky moc… ale je to pravda :)

Bez urážky… Raději mi řekni, jestli má dneska vůbec cenu psát knihy, když nikdo nečte…

Někteří autoři prostě psát musí, nedokáží bez toho být. V tom se podle mě liší spisovatel od grafomana. Každý, kdo opravdu psát musí, nepíše „jen“ pro čtenáře, ale částečně taky sám pro sebe, a kvůli sobě. Člověka to musí bavit, musí tím žít, protože když tě něco nebaví, vždycky je to pak poznat. I na literární omáčku je třeba víc ingrediencí: pár zrníček exhibicionismu, ždibec cílevědomosti, střední hrst talentu, moře času a trpělivosti… Říká se, že člověk musí „mít prdel z olova“, hlavně prozaik, protože dobrý text se musí vysedět. Třeba se mnou se nedá vůbec vydržet, jak jsme protivný, když dlouho nic nenapíšu.

A není pravda, že se nečte. Lidi čtou, ale často čtou „hovadiny“, bohužel, jsou jich na trhu mraky. Dost těžko se dnes prosazuje nějaká „těžší“ literatura.

Třeba jako píšeš ty…?

(smích, i když by se to dalo považovat za pobavení se vlastním vtipem)

Spíš jsem tím myslel, že čím víc jako lidstvo „debilníme“ – místo toho, abychom se nějak smysluplně rozvíjeli, jsme dementnější a dementnější –, tak se samozřejmě nabídka přizpůsobuje poptávce, protože „koření musí proudit“, na ničem jiném často-

krát nezáleží, což je bohužel cesta, která vede leda tak zpátky k prvokům. Na jednu knihu, která za něco stojí, připadá deset úplně zbytečných. Někdy si říkám, jestli stojí za to, probírat se těmi stohy nesmyslů… Myslím, že v té záplavě hovadin, které vycházejí, je každý trefně a dobře napsaný řádek jako maják ve tmě.

A co třeba chodí do nakladatelství za rukopisy?

Nevím proč, ale v hlavě mi uvízla třeba nabídka téměř oslavné Encyklopedie masových vrahů. Velkoformátové portrétní fotografie, tabulka s počtem obětí řazených podle věku, popř. způsobu zabití… Ale jsou to další desítky rukopisů týdně, které nám chodí, není v lidských silách se tím prokousat.

A ze svých knížek máš nejradši kterou?

…popravdě: doufám, že spojitost s předchozím je čistě náhodná…

Ono se to poměrně rychle mění nejen s věkem, ale třeba také s fází rozpracovanosti každé nové knihy. Když se mi něco v hlavě urodí, jsem pobláznený, pak během psaní vychládám. Ve chvíli, kdy po sobě čtu čerstvý text, klepu si na hlavu a musím ho nechat nějaký čas uzrát, než si ho můžu vychutnat naplno… A když pak držím novinku, která ještě voní tiskárnou, je to těžko popsatelný pocit hrdosti. Ale taky se někdy stane, že mám po půl roce psaní chuť všechno smazat…

To jako že bys vymazal třeba celou knihu? Copak to vůbec jde???

Stačí dvakrát kliknout a je to… Ne, teď už to nedělám, archivuju si skoro všechno, ale kdysi jsem pár knih opravdu vymazal… teď toho, samozřejmě, lituju. Ne že bych je chtěl přepracovat a vydat, ale spíš pro pobavení, a z nostalgie bych do nich nahlídnul moc rád.

Zvláštní vztah mám k novele Tramvaj do stanice a ke knížce Proč blijou sloni, to jsou asi nejosobnější knížky. Kvůli té druhé se mnou doma pár měsíců nikdo nepromluvil, paradoxně je to moje čtenářsky nejúspěšnější kniha. Alespoň prozatím :)

Dokonce jsem se dozvěděl, že z Proč blijou sloni udělal jeden student dramatického kroužku „one man show“. Hrozně mě mrzí, že jsem to nemohl vidět, zajímalo by mě, jak text zpracoval o generaci mladší interpret.

Tím se dostáváme k tomu, co právě píšeš? Pokud něco píšeš…

Vždycky něco píšu. Teď už mám delší dobu rozdělaný text, na který nechci spěchat, ale přitom už jsem ve fázi, že na něm dělat musím, protože jinak se mnou začne být, jak už jsem říkal, k nevydržení… Je to o třech učních, o něčem zrůdném, co spáchali, o tom, co a kdo je k tomu přivedl, jestli za to vůbec můžou nést odpovědnost, když jsou vychováváni tak pošahanou společností…

To zní dost drasticky…

Taky mě to samotného budí v noci ze spaní… A nejhorší na tom je, že jsem si od Á do Z vymyslel příběh – to si ho tak v hlavě pečlivě rozmazluju, snažím se ho vypilovat, mám radost, jak mi to ještě funguje, ó, ty má bezbřehá fantazie, a pak se dozvím, že se kdysi dávno něco podobného opravdu stalo… To mě teprve polil studený pot.

Já už musím poděkovat za rozhovor.

No počkej, prosím, nechtěl jsem tě vyděsit…

Ale stejně, bavíme se tady o všem možném, ale ta nejdůležitější otázka ještě nezazněla.

Jaká?

Při vší skromnosti… Přeci otázka: kdo je tady, tam, i jinde, jednoznačně nejlepším prozaikem…

Tak díky a sbohem…

Počkej! Co to má být? Kdo myslíš, že jsi?!

Nevíš? Jsem nová postava. Bytost, kterou jsi právě stvořil…

Když jsem tě stvořil, tak mě přece musíš poslouchat! No tak, nechoď nikam…!

(Už jen vzdalující se kroky a zjevně pobavený smích.)

Ladislav Novák
Dílo I a II

Kašpar

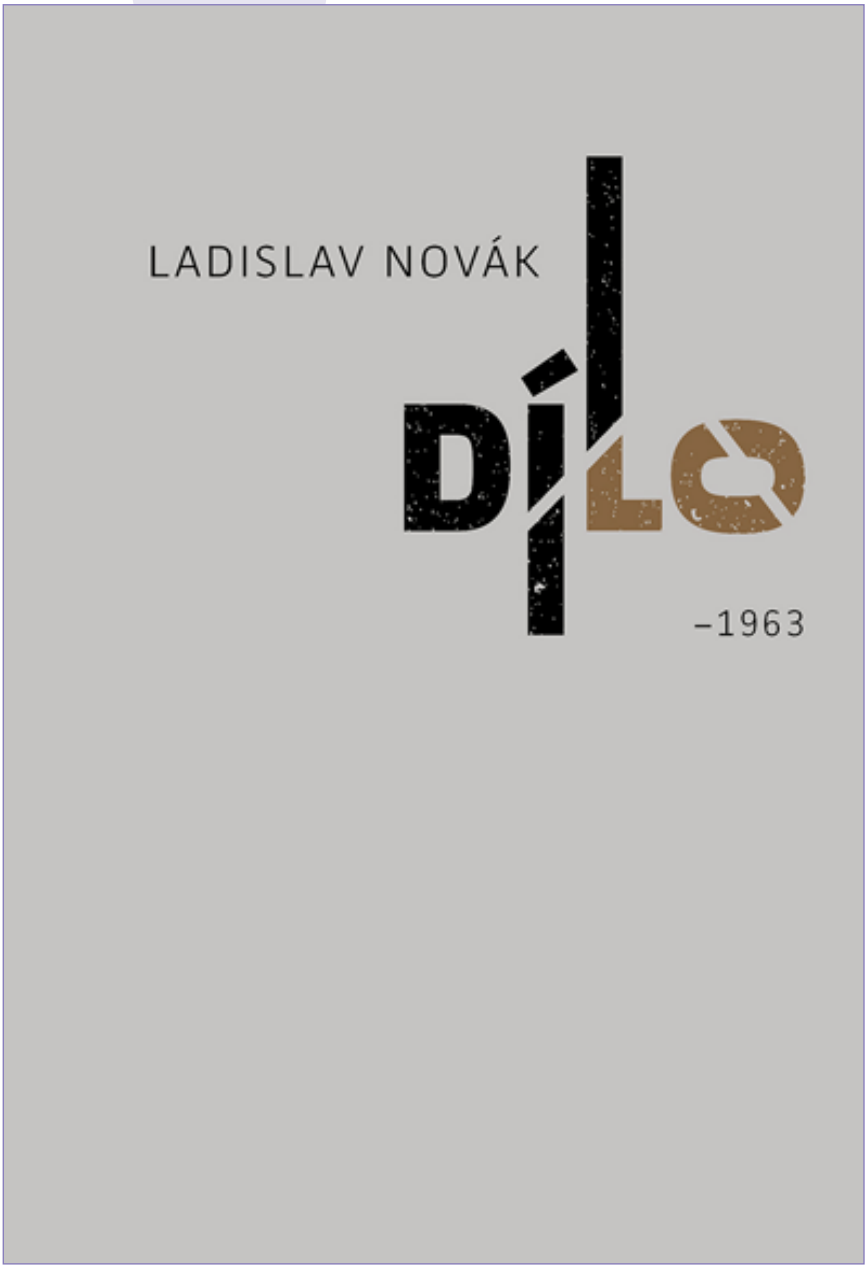
Ladislav Novák vydal za svého života oficiálně pouze malou část svého rozsáhlého díla. Tyto dva svazky poprvé přináší autorovo literární dílo v relativní úplnosti. První svazek pokrývá léta 1941 až 1963. Součástí prvního dílu jsou ukázky z Novákovy výtvarné tvorby a zvuková příloha Fonická poezie a další zvukové nahrávky. Druhý svazek pokrývá zhruba období od roku 1963 až do Novákovy smrti v roce 1999. Vedle uzavřených celků jsme na závěr druhého svazku umístili výbor z jednotlivých básní a próz následovaný výběrem z teoretických, manifestačních a vzpomínkových textů. Součástí druhého dílu jsou i ukázky z Novákovy výtvarné tvorby, doslov a podrobná bibliografie.

Vydalo nakladatelství Dybbuk

BUBŘENÍ

Dej si zhotovit z elastické hmoty přesnou nafukovací kopii automobilu běžně se vyskytující značky. Potom pozvi své přátele na parkoviště v odlehlejší a hůře osvětlené části města, dobu schůzky stanov asi na 22. hodinu. Krátce před desátou umísti na parkoviště svou kopii nafouknutou do rozměrů reálného automobilu. Jakmile se pozvaní sejdou, nenápadně uvolni kohoutek ukryté bomby, takže plyn začne stále rychleji nafukovat kopii automobilu až do gigantických rozměrů. Až obal praskne, seber jeho cáry a odhoď do odpadků (nebo je zapal). Během celé akce nepromluv jediné slovo.

K ašpa

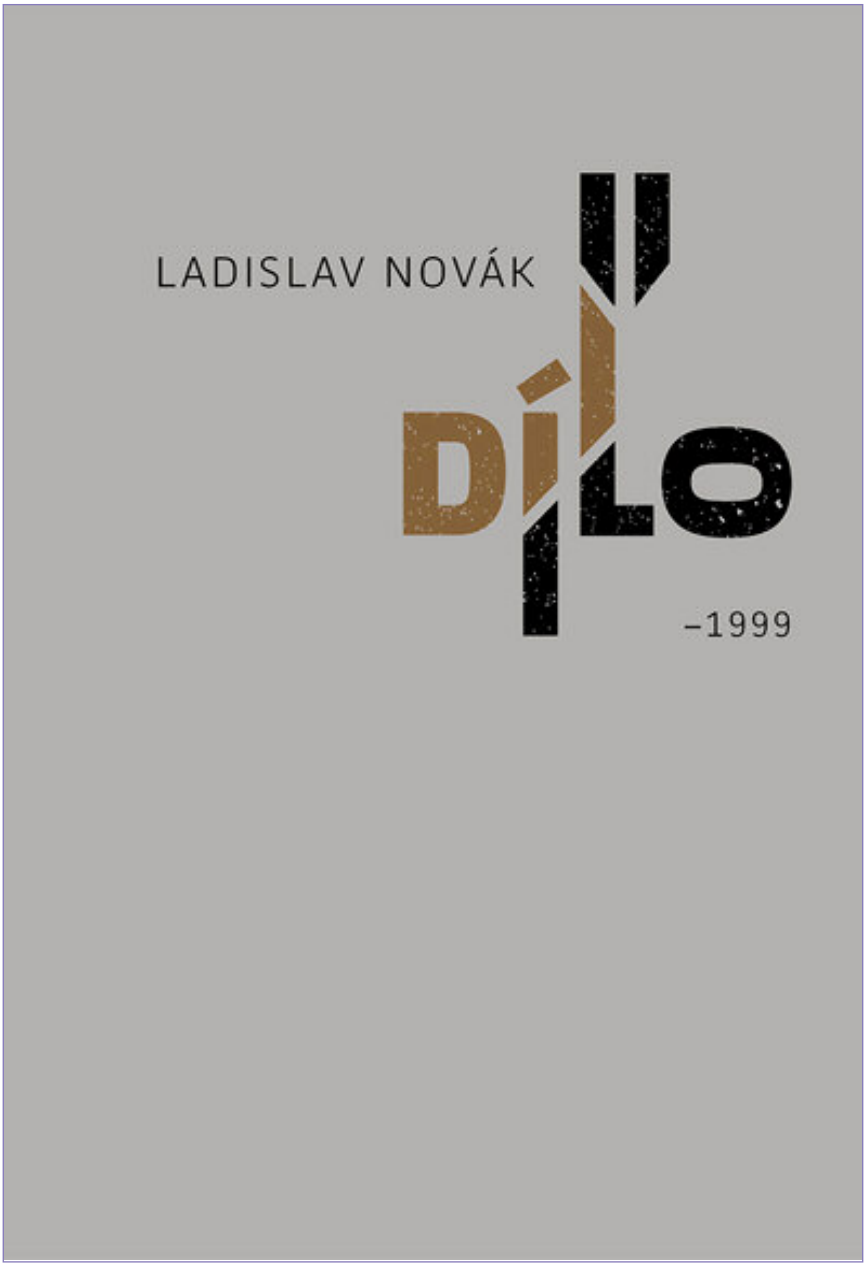
TÉMĚŘ PRO VŠECHNY PŘÍLEŽITOSTI

Máš-li modré oči
a ona má černé (hnědé) oči
polib ji v rozkroku
Máš-li modré oči
a ona má zelené oči
kousni ji do jazyka
Máš-li modré oči
a ona má modré oči
polib ji na levou tvář
Máš-li černé (hnědé) oči
a ona má zelené oči
vymkni jí pravou ruku v rameni
Máš-li černé (hnědé) oči
a ona má černé (hnědé) oči
polib ji na ústa
Máš-li černé (hnědé) oči
a ona má modré oči
polib jí ruku
Máš-li zelené oči
a ona má černé (hnědé) oči
vyloupni jí oko (dále viz P. S.)
Máš-li zelené oči
a ona má zelené oči
polej ji vodou
Máš-li zelené oči
a ona má modré oči
uškrť ji

P. S.
Máš-li jedno skleněné oko
přinuť ji aby je spolkla
Má-li ona jedno skleněné oko
rozšlápni je
Máte-li oba alespoň po jednom skleněném oku
hrajte kuličky

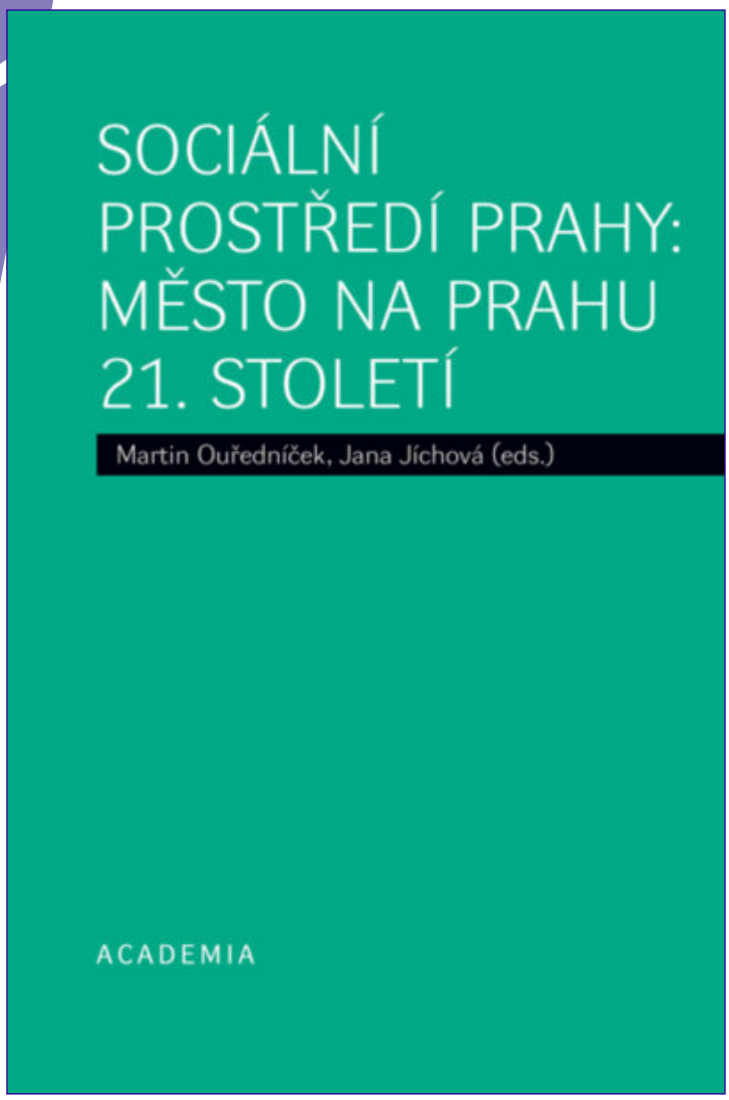
JAK SE CHOVAT V PRENATÁLNÍM SALONU

1. Oběma rukama rozevři pružný uzavírací závěs a protáhni se dovnitř; své vnější myšlenky zanechej vně.
2. Při každém kroku se pohupuj na pružné podlaze.
3. Lehce rozhoupej zavěšené gumové koule, pozoruj, jak se komíhají a dotýkají, mírně do nich narážej různými částmi svého těla.
4. Přistup před černý vak a všechny předměty, které máš po kapsách, přerovnej do jediné kapsy, ostatní kapsy obrať naruby. (Nemáš-li na svém obleku žádné kapsy, svlékni si libovolnou část svého obleku a znovu si ji navlékni naruby.)
5. Vsuň svou pravou (levou) ruku do černého vaku, ohmatávej předměty uložené uvnitř a snaž se představit si jejich vzhled, aniž bys je ovšem vyjmul z vaku. Naslouchej zvukům, které vyluzují při dotyku.
6. Dříve než vyjmeš ruku ven z vaku a navrátíš své kapsy do normální polohy (naruby obrácenou část svého obleku můžeš ponechat naruby), přemýšlej o všech významech slov „uvnitř“ a „vně“. A o tom, kdy jsme vlastně uvnitř a kdy vně.
7. Znovu lehce rozhoupávej různými částmi svého těla zavěšené gumové koule a pozoruj jejich pohyby a dotyky.
8. Znovu se pohupuj na pružné podlaze.
9. Oběma rukama rozevři pružný uzavírací závěs a protáhni se ven, všechny své vnitřní myšlenky si však odnes s sebou.

Nakladatelství Academia doporučuje

Martin Ouředníček, Jana Jíchová (eds.): **Sociální prostředí Prahy: Město na prahu 21. století**

Kolekce textů vychází především z empirické práce se statistickými daty a jejich vizualizace formou grafických a kartografických prvků. V úvodu jsou diskutovány současné trendy urbánních studií v kontextu výzkumu Prahy. První kapitola reflektuje dva důležité demografické procesy, které se podílejí na proměňování sociálního prostředí Prahy, demografické stárnutí a reprodukční chování mladých dospělých. Další kapitola se zaměřuje na specifické téma urbánních studií, na městskou kriminalitu. Následující dvě kapitoly vycházejí z konceptu sociálního prostředí, hodnotí transformaci dělnické čtvrti vnitřního města a roli mezinárodní migrace pro proměnu sídlištní lokality. Závěrečné tři kapitoly jsou lokalizovány do zázemí města a z různých perspektiv nahlížejí na proces lokalizace práce, komerční suburbanizace a koncept edge city. Mezi případovými studiemi se objevují pražské čtvrti Holešovice, Hůrka, Novodvorská, Ruzyně a několik suburbánních obcí v těsném zázemí Prahy.

4 Kontrasty sociálních světů v dolních Holešovicích

JAN SÝKORA, PETRA ŠPAČKOVÁ

4.1 Úvod

Pražské dolní Holešovice se razantně proměňují v moderní městskou čtvrť. Jejich dnešní výraznou charakteristikou je rozmanitost a dynamická transformace fyzického i sociálního prostředí. Na relativně malém prostoru se střídají rekonstruované a staré zanedbané činžovní domy, chátrající nevyužívané industriální plochy s revitalizovanými objekty, zastavárny a herny s moderními kavárnami, galeriemi a luxusními restauracemi. Na první pohled viditelnou fyzickou regeneraci a funkční proměny prostoru zřejmě doplňuje také transformace sociální. Určité náznaky vyšší společenské polarizace a diverzifikace jsou jasně viditelné; na ulici lze potkat představitele nižších sociálních vrstev i reprezentanty příjmově silné společenské skupiny manažerů. Jaká je však skutečná sociálně-prostorová struktura čtvrti? Jsou zde přítomny specifické sociální světy v různých částech čtvrti? A dochází mezi lidmi k určitým druhům interakcí? Na zodpovězení těchto otázek se zaměřuje následující kapitola.

Dolní Holešovice leží ve vnitřním kompaktním městě. Tato část Prahy byla za socialismu zanedbávána na úkor výstavby panelových sídlišť na okrajích metropole, v současnosti je však jednou z nejvýrazněji se transformujících lokalit města (Ouředníček, Temelová, 2009). Spolu s fyzickými a funkčními změnami dochází postupně k proměnám sociálně-prostorové diferenciace čtvrti, jež posiluje společenské nerovnosti a fragmentaci mezi skupinami s odlišným sociálním statusem (Sýkora, 1999, 2001, Ouředníček, Temelová, 2009) obdobně jako v dalších městech postsocialistických zemí (např. Chelcea, Popescu, Cristea, 2015). Zvýraznění kontrastů a polarizace mezi společensky rozdílně postavenými skupinami s různými preferencemi a vlastnostmi může být zárodkem konfliktů o prostor, segregačních procesů a případného vysídlování sociálně slabších skupin obyvatel (Sailer-Fliege, 1999, Marcuse, van Kempen, 2000, Temelová, 2009, Knox, Pinch, 2010). Z tohoto důvodu je potřeba transformaci vnitřních měst a její důsledky studovat. Povědomí o jejím průběhu může přispět k pojmenování konkrétních problémů, které s sebou proměny měst přinášejí.

Kapitola se zaměřuje na analýzu kontrastů mezi odlišnými sociálními světy, které můžeme zažít v území dolních Holešovic. Zaprvé si klade za cíl vysvětlit sociálně-prostorovou strukturu jednotlivých částí na mikroúrovni statistických obvodů a identifikovat jedinečné rezidenční lokality, ve kterých žijí výrazně odlišné skupiny obyvatelstva lišící se sociálním a demografickým statusem. Zadruhé nahlíží na sociální klima vybraných veřejných prostorů, které se nalézají na rozhraní vymezených jedinečných lokalit. S určitou pravděpodobností jsou tudíž prostory využívány různorodými skupinami obyvatel s odlišným životním stylem a je možné je považovat za místa, kde se tyto rozdílné sociální světy střetávají a konfrontují. Kapitola se snaží mění se sociální klima pochopit především studiem denního rytmu, interakcí mezi osobami využívajícími vybrané prostory a popisem charakteru lidí v prostoru se zaměřením na jejich kontrasty.

4.2 Procesy ovlivňující vývoj současných postsocialistických měst: příklad pražského vnitřního města

S rozpadem východního bloku byl přerušen vývoj socialistických měst řízený tehdejším politickým režimem. Otevření hranic znamenalo pro Prahu rozvoj „spontánních tržně řízených transformací ekonomického, společenského a kulturního prostředí" (Sýkora, Kamenický, Hauptmann, 2000, s. 63). Při rozvoji současných postsocialistických měst se tak dnes střetává dědictví socialistického vývoje s vlivy novými, typickými pro západní svět (Ouředníček, Temelová, 2009).

Vývoj sociálně-prostorové struktury měst západního vyspělého světa je v současnosti silně ovlivňován kombinací nadnárodních procesů spjatých s globalizací a internacionalizací, s rozvojem informačních technologií a dopravy, reurbanizací a deindustrializací (Sassen, 2007, Knox, Pinch, 2010). S ekonomickou restrukturalizací se však často prohlubují příjmové rozdíly a sociální polarizace vedoucí k zintenzivnění kontrastů a rozvoji nových druhů konfliktů (Sassen, 2007, Scott, 2008). Právě nerovnosti mezi společenskými třídami jsou považovány za jednu z hlavních charakteristik světového velkoměsta (Hamnett, 2001).

V postsocialistickém městě se tyto proměny projevují odlišným způsobem. Současný vývoj Prahy je determinován zejména procesy suburbanizace, mezinárodní migrace a revitalizace (Ouředníček, Temelová, 2009). Privatizace, liberalizace cen a integrace do mezinárodních politických a ekonomických systémů často ovlivnily rozmístění různých funkcí ve městě a hodnoty pozemků a nemovitostí a následně i rezidenční preference obyvatel. Spolu s přílivem cizinců

různého sociálního statusu (Přidalová, Ouředníček, 2017) a rostoucími příjmovými nerovnostmi se zintenzivňuje sociální i ekonomická polarizace mezi jednotlivými skupinami obyvatel města a dochází k celkové transformaci sociálně-prostorové struktury (Sýkora, Kamenický, Hauptmann, 2000, Ouředníček, Temelová, 2009, Ouředníček a kol., 2016).

Vnitřní části měst zemí bývalého východního bloku byly za socialismu většinou zanedbávány, jelikož sem nesměřovaly investice na obnovu domovního fondu. Celkově tak tyto oblasti fyzicky i sociálně upadaly (Bělina a kol., 1998, Sýkora, 2001, Haase, Steinführer, 2007, Ouředníček, Temelová, 2009, Kovács, Wiessner, Zischner, 2015). Výjimkou nebylo ani pražské vnitřní město, a přestože si některé čtvrti uchovaly i v tomto období svoji atraktivitu a vysoký sociální status (například Dejvice, Bubeneč), v případě jiných čtvrtí došlo ve srovnání s ostatními částmi města k relativnímu poklesu kvality bydlení (zejména nově postavenými sídlišti, kam se stěhovaly mladé rodiny s obecně vyšším sociálním statusem). Následně zde zůstávali jen starší obyvatelé vykazující nižší sociální status. Příkladem mohou být bývalé dělnické čtvrti Žižkov a Smíchov (Matějů, 1977, Matějů, Večerník, Jeřábek, 1979, Musil, 2006).

Vývoj vnitřního města po roce 1989 určuje kombinace procesů postsocialistické transformace a tradičních procesů charakteristických pro západní vyspělý svět. Na jedné straně dochází k fyzické regeneraci mnoha jeho částí v důsledku zvýšené poptávky po komerčních a rezidenčních plochách v blízkosti centra města, na druhé straně mnohé čtvrti fyzicky stále upadají, což se projevuje např. plošným nárůstem vnitroměstských *brownfields* (Haase, Steinführer, 2007). Proměny fyzického prostředí doprovází též sociální polarizace a diverzifikace sociálně-prostorové struktury (Temelová, 2009). Zároveň jsou mnohé části vnitřního města poznamenány úbytkem obyvatelstva vyvolaným komercializací (a tedy poklesem významu rezidenční funkce území), zintenzivněním procesu suburbanizace vedoucímu ke stěhování obyvatel mimo kompaktní město a do určité míry celospolečenskou demografickou transformací spjatou se změnami struktury domácností, poklesem porodnosti apod. (Haase, Steinführer, 2007).

Pro proměnu pražského vnitřního města jsou charakteristické procesy revitalizace, a to zejména komercializace a gentrifikace (Sýkora, Kamenický, Hauptmann, 2000, Sýkora, 1999, 2001, Ilík, Ouředníček, 2007, Temelová, 2007, Temelová, Novák, 2007). Tato revitalizace však představuje značně selektivní proces a k významné rekonstrukci domovního fondu nebo výstavbě nových bytových jednotek dochází i ve čtvrtích s nižším sociálním statusem (např. Karlín, Libeň). Často tak žijí obyvatelé s nízkými příjmy v těsném sousedství nových rezidenčních areálů majetnějších skupin obyvatel a vytvářejí celkově sociálně pestré čtvrti (Sýkora, Kamenický, Hauptmann, 2000, Špačková, Pospíšilová, Ouředníček,

2016). Navzdory zmiňovaným rostoucím socioekonomickým nerovnostem tak míry prostorové segregace zatím setrvávají na nízkých hodnotách v porovnání například s americkými velkoměsty (Ouředníček a kol., 2016). Nicméně s prohlubující se sociální diverzifikací vnitřního města pravděpodobně bude v budoucnu docházet ke vzniku více segregovaných a separovaných lokalit, které mohou být pro Prahu i další postsocialistická města značným problémem (Marcińczak a kol., 2015, Ouředníček a kol., 2016).

4.3 Sociální prostředí, sociální klima a denní rytmus

Přestože čtvrti vnitřního města procházejí proměnou současně fyzického i sociálního prostředí, v tomto příspěvku se zaměřujeme především na prostředí sociální. Hlavním cílem kapitoly je ukázat na kontrasty mezi odlišnými sociálními světy, které jsou analyzovány pomocí srovnávání sociálního prostředí v různých částech sledované čtvrti. Sociální prostředí lze popsat s použitím statistických dat o socioekonomické, demografické a etnické struktuře obyvatelstva (sociálně-prostorová struktura čtvrti) na jedné straně, a charakteristikami sociálního klimatu na straně druhé (Ouředníček, Puldová, 2006, Špačková, 2011). Sociální klima je ovlivňováno charakterem vztahů mezi členy sociálních skupin, stupněm sociální soudržnosti, typy chování nebo stavem, ve kterém se lokální společnost nachází (Ouředníček, Puldová, 2006). Je vyjádřeno denním rytmem lokality, historickými a symbolickými hodnotami určitého místa či sdílenými hodnotami mezi rezidenty a osobami v lokalitě pouze dočasně přítomnými. Oproti pouhému popisu sociální struktury osob využívajících daný prostor tak reálněji vystihuje jeho celkový sociální charakter (Špačková, 2011, Špačková, Ouředníček, Susová, 2012).

K zachycení sociálního klimatu určitých lokalit dolních Holešovic jsme vybrali právě charakter denního rytmu. Při studiu denního rytmu bývá zachycován počet a struktura souboru osob využívajících určitý (předem vymezený) prostor během jednoho dne (Parkes, Thrift, 1980). Kromě toho bývá sledován rovněž charakter aktivit a interakcí, které se v tomto území odehrávají. Počet a složení osob stejně tak jako charakter jejich aktivit se obvykle v čase proměňuje. Lidé a jejich aktivity se vstupem do vymezeného prostoru stávají součástí rytmu daného území a ovlivňují celkové sociální klima oblasti (Pospíšilová, 2012). Cílem sledování rytmu konkrétní lokality je přitom snaha nalézt vzorce vystihující pravidelné aktivity lidí ve veřejném prostoru (Temelová, Novák, 2011).

Celkový rytmus místa je vedle struktury obyvatel, kteří prostor využívají, determinován a spoluutvářen řadou dalších faktorů (hustota silničního provozu,

4.1 a Průmyslová část Holešovického přístavu

4.1 b Revitalizace areálu měšťanského pivovaru

Obrázek 4.1:
Různé tváře dolních Holešovic

Foto: Jan Sýkora, 2014, 2015

4.1 c Budova kulturního centra La Fabrika a designového centra Holport

4.1 d Rozdílný fyzický stav budov v ulici Komunardů

časová dostupnost místních služeb, proměny hluku apod.; Lefebvre, 2004). Ty jsou v literatuře označovány jako tzv. rytmizátory a lze je definovat jako „velmi často institucionalizované, a především pevné udavače rytmů" (Mulíček a kol., 2010, s. 199). Denní rytmus lokality tak ovlivňuje přítomnost, charakter a význam jednotlivých rytmizátorů, které se v území nacházejí. Bývá tak velmi silně navázán na jeho funkci – jiný typ rytmů vyvolává základní škola, výrobní závod nebo administrativní centrum, maloobchod nebo park.

4.4 Současný charakter dolních Holešovic

Dolní Holešovice jsou neoficiálním názvem části Prahy 7 rozprostírající se východně od železnice a čtyřproudé silniční komunikace Argentinská, kde řeka Vltava vytváří známý holešovický poloostrov a izoluje čtvrť z ostatních světových stran od zbytku metropole (viz obrázek 4.2). Zatímco zbylé části Holešovic (Letná a Bubny) plnily již od 19. století s činžovními domy převážně rezidenční funkci, dolní Holešovice se staly průmyslovou periferií Prahy. Dělnickou čtvrtí zůstaly až do druhé poloviny 20. století a industriálním dojmem působí dodnes (Broncová, 2004). Krátce po pádu „železné opony" se však výhodná poloha poblíž městského centra stala lákadlem pro investory, kteří začali stagnující a zanedbané lokality transformovat na administrativní, obchodní a rezidenční zóny (Sýkora, 2001). Mnoho holešovických objektů (měšťanský pivovar, část holešovického přístavu, bývalá továrna na vodoměry apod.) tak bylo zmodernizováno a dnes neslouží původnímu účelu. Řada staveb si však i přes současné odlišné funkční využití zachovala svůj industriální vzhled a dál utváří průmyslový charakter čtvrti (Broncová, 2004). Kromě revitalizace stávajícího domovního fondu dochází v území rovněž k výstavbě nových bytových[37] i kancelářských prostor s moderní architekturou. Příkladem může být bytový komplex Prague Marina na březích Vltavy (viz obrázek 4.1 a obrázek 4.6). Na druhé straně ve čtvrti nadále zůstávají území, která jsou regeneračním úsilím zasažena podstatně méně, a to ve formě neudržovaných bytových domů, průmyslových *brownfields* nebo nevyužívaných volných ploch.

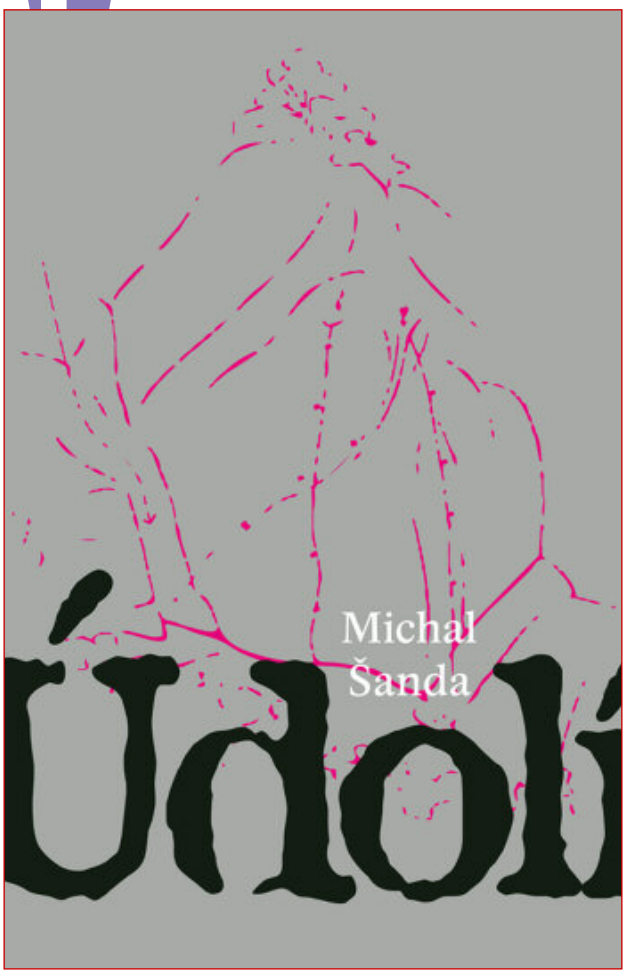
[37] Podle SLDB 2011 tvoří obydlené byty vystavěné či zrekonstruované po roce 2001 desetinu bytového fondu.

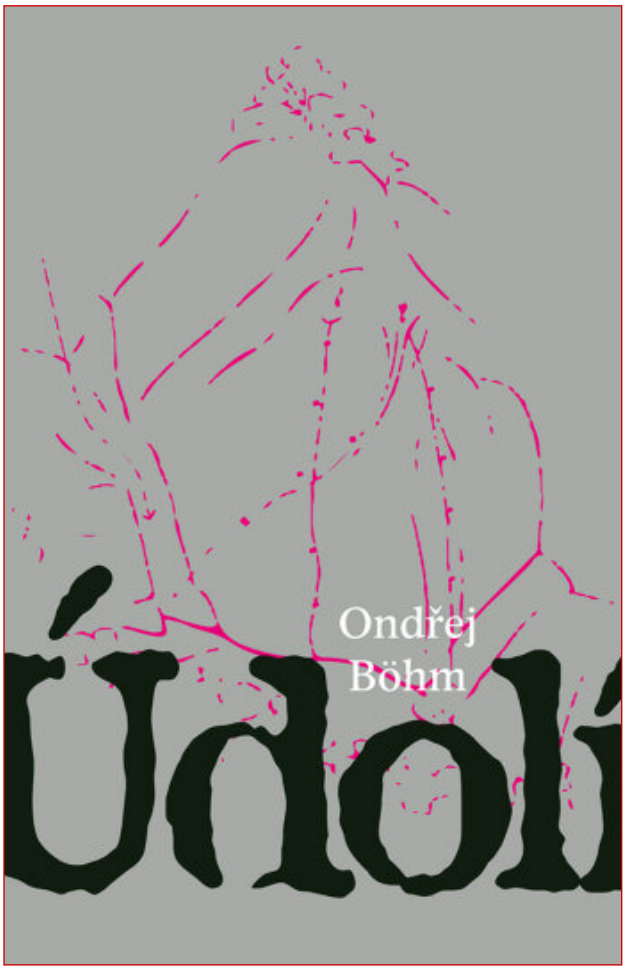
Kašpar

Michal Šanda: Údolí | Ondřej Böhm: Údolí

Díky bezbřehé svobodomyslnosti zdejšího hostinského, kterou by nezasvěcení mohli považovat za lhostejnost a bordelářství, si hosté přizpůsobili hospodu k obrazu svému a zaplnili ji bizarní směsicí nejroztodivnějších předmětů od aristonu po vycpaného kosa. Postupem času se ze štamgastů stali přátelé, ovšem žádná idyla netrvá věčně. Do údolí nevybíravým způsobem vtrhne majitel cirkusu a začne skupovat pozemky. Důvod jeho počínání je pro všechny záhadou, protože v tomhle zapomenutém koutu na okraji města není kromě jeskyně, kam o víkendech směřují rodiny výletníků, nic pozoruhodného. Hostinský už toho za pípou zažil tolik, že ho výhrůžky nemohou rozházet. Odmítne hospodu prodat a příběh se začne zamotávat.

Vydalo nakladatelství Dybbuk. Obě knihy jsou ke koupi u dobrých knihkupců.

Kašpar

Robert Janda se narodil roku 1966 v Plzni, kde též žije. Jeho tvorba vychází z experimentální poesie ve spojení slova, hlasu a zvuku. Vydal několik básnických sbírek: ZA SEDMERO ZAin (Krásné nakladatelství 1991), PARAPOESIE (Krásné nakladatelství 1993), ZBLA (redakce Pakáž 1994), NULTÁ TÁHLA (Protis 1994), UTRUM ÉTHER (Krásné nakladatelství 1997), MU (soukromý tisk 2010), OMAMNÉ ODÉRY (Krásné nakladatelství 2012) a antologii ze světové poesie ULTIMÁTNÍ BÁSNÍK U BRAN ABSOLUTNA (nakl. Dybbuk 2016). Jeho tvorba je zastoupena v antologiích: Krajiny milosti (Karmelitánské nakladatelství 1994), Ryby katedrál (Petrov 2002), Soví let (Protis 2009), Nejlepší české básně 2010 (Host 2010). Publikoval v časopisech: Iniciály, Tvar, Souvislosti, Pandora, Literární noviny, Host, Psí víno.

Výbor Za vyplazený jazyk, ze kterého jsou následující básně, vydalo v roce 2016 Krásné nakladatelství.

KOUZEL ZÁHOUŠTÍM
Vari pryč! Čáry účasti
neseme my Komory
usebrání svého Bájná tmáň
sychrný vozataj sílíce tu
zástup prochvěného
Pól ortel
kam se vrtneš **Vrůstá**
vší věc smyslné polohy
Ó orná! Však mistra víc
varovná koruna,

V PLEN LEKNÍN
Nikudy
tik
kovadlin
skon
ho
probod!
Všeho
do času
na
troud?
Hloub
trůn,

SKLO JESKYNĚ
Spolu s pouty komu
opětovaný hloubati
mám ocún? Komusi
as hlas plesá? S rydlem
zase smrti poté
plotem **Pryč**
pouhá smyčka Zpět
jen ryvný zpěv Kdesi
ne nebesy čarou
cvrčka zračit Cosi
slovo jasnozřivého
bílý prapor,

NA KRISTOVY ROKY
V lebce nablito
šplouchání necek
tolik prolito
ani jsem necek
jako nočník
na setrvačník,

SRSTÍ SMRTI
Pták
tahá červa z vlhké
země
člověk
kladený do hrobu
zmírá
ve mně
samá smrt
obojetně,

VYSOKÁ HRA
Já jsem ten
co ty jsi zač
bubu bůh
nebo
haha vrah
vadí nevadí
pojď si hrát
výskat věčně
v pískovišti,

DEN O DNO
Jsem na dně
ale kde je dno
když není ani
bezedno
a den trvá
víc
než dá se žít,

TEMNOTEMNÝ SVIT svíce
lechtá plavovlasý stín
Tak neveselo šero
chechtot světla
příšerná chuť
vzlykat ne
nazývat se
zatnout ti
pec,

NAVŽDY ŠEDÁ PASTelka
v hrsti msty vy
barvený barbar
ský zvyk ponoru
hloubit zdviž
ené vid
iny kvetou
cích plísní
Tlením ze
zlá
tnout
a u
hnít jak
o černo
bílá obě
ť ba
rvy,

ZAKLESNUTÝ HLUK v ka
ktusu ka
ne host o
stnů o
děrky chr
chlá na po
vrch kr
ev hr
dě tajno
snubný var
ovný pr
st v hr
sti vy
mstí se
Jde o kr
k psst,

TYmi
án to
lik kly
pro
lito bez
záb
ran kam
se po
klo
nit
Ko
kon
ec,

Kašpar

Jurij Chěžka
Konec poezie malé komůrky

Jurij Chěžka se narodil se 22. 7. 1917 v lužickosrbské vsi Hórkách (něm. Horka) v Horní Lužici. Otce ztratil v dětství, matka Hana byla známá lidová vypravěčka, jejíž talent měl na budoucího básníka vliv. Na doporučení faráře Jakuba Šewčika vystudoval Arcibiskupské gymnázium v Praze, poté zahájil na Karlově univerzitě studium bohemistiky, germanistiky a sorabistiky. Rukopisná básnická sbírka z letních prázdnin roku 1937, vydaná posmrtně pod názvem Poezija małej komorki, tvoří základ jeho díla. Další Chěžkovy básně a prózy se uchovaly v rukopisném studentském časopise Gmejnska heja (říjen 1937 až červen 1938), který sám založil a redigoval. Okouzlen Máchovým dílem a ovlivněn českým básnictvím dospěl k vlastní poetice, jeho básně znamenaly v porovnání s poezií lužickosrbských současníků výrazný umělecký posun. Proto je považován za zakladatele moderní lužickosrbské poezie. Jeho tvorbu přervala válka, do níž musel jako německý občan odejít v uniformě wehrmachtu. V říjnu roku 1944 zmizel poblíž Kragujevce v Srbsku – pravděpodobně zahynul při pokusu přejít k partyzánům.

Milan Hrabal

Zelené Zet

Bez erotických myšlenek v duši,
soužení nestálých,
potají jsem tě miloval,
písmeno Zet, to za tebou:
zelené šaty břízek mladinkých,
zeleň ve vodních hlubinách,
kostelních věžích,
zeleň i v zemích
nikdy nevídaných nádherných.

V nebi je krásně,
tam zeleň rajská
pramení věčně,
tiše si zpívá: zelená krása –
zelené Zet.

Noc

Noc družka strašných tajemství
s vlasy havraními,
noc v plášti smutečním,
v němž lesknou se milióny
zlatavých kaménků,
mocně nad námi.

Pocit svobody,
meteor ve tmách
proťal mé chmury;
zase je tma, přece měkkost
neznámá objímá tě,
nemůže odolat – musí
srdce okoralé.

Ametyst modravý,
smutek zarostlý
mechem dávného zapomnění
ve štěstí štěstím
zalévá suchý stesk.

Třešeň

Třešňový květe bílý
v zeleném listoví,
nechvátej, času dost,
smrt není štěstí,
není čas.

Nebude ovoce;
proč tvoje mládí
nevidí déle svět,
do hrobu strojí se,
člověku připomínáš?

Ty křivé zrcadlo,
vždyť tolik mladých
zrána k večeru táhne
bezbranně s vinami,
jakou máš ty?

Fantazie

Viděl jsem smrt sedět na mezi
při lánu obilí;
do kosy nové, zvonící,
nezralé klasy bijí,
hrozivě kolem zaznělo:
Solingen, Solingen jsem!

Tu vstala, jen se rozhlédla
jak zloděj – nikde nikdo.
Zasténá mladé žito, prosí,
ona jen kosu chválí si,
jež klidně, suše mluví:
Solingen Solingen Krupp.

Lidé

Visí ti očima na tváři,
po našem osudu pasou,
za všechny žerty ti napaří
trest hned se zostřenou basou.

Z úst hrubě vyrvou ti beze stop
každičký úsměv a naděj,
živý být nesmíš a nemáš hrob,
ve kterém ležel bys raději.

Báseň Zelené zet přeložil
Milan Hrabal,
ostatní básně přeložila
Zuzana Bláhová-Sklenářová

Z knihy Jurij Chěžka: Konec poezie malé komůrky, kterou v roce 2018 vydá nakladatelství Milan Hodek ve spolupráci se Společností přátel Lužice

Kašpar

Vladimír Kodovský
Jak jsem se dostal do...

Vladimir Kodovský
s matkou Marií Kodovskou

V. J. Kodovský /1936/
*Krytná /12 km od Uh. Brodu/
do 28 let vlad. BĚTÍK /1964/
Matka M. Kodovská /1912–1992/
proti vůli /1935/ provdána
za negramotného sirotka
Jana Bětíka /1911/ s dobrým
inzerátem /tkalčí/.
Vzdělání: středoškolské,
odborné; veřejný učitel.
Od 18 let učil, od 20 let
voj. služba, od 23 let
/rusistika – čeština/ VŠ.

1958: AST: Plzeň: 3. místo dirigent
smíšený sbor s orchestrem
1959: kulturní ref. FF UK
PRAHA /výst. Milý Doležalové na fakultě/
1960: etnografie
/antropologie/
1961: ION, FF UK,
Mahlerské účinkování
1964: jméno: KODOVSKÝ
v matrice /1975: Matka/.
1965: Allen GINSBERG
recituje „Kvílení" na FF
UK Praha. Píší verše.

Matka /M. K./ proti vůli
manžela odešla do pohra-
niční /aby děti měly školy/
Pracovala ve fabrice /lžíce/
7 let, postižena na pravou ruku
Od 13 let /1949/ jsem
se začal vážně vy-
jadřovat a napsal
první báseň pro časopis
Domov a svět.
1957: AST: Brno: celostátní
vítěz v um. přednesu prózy.

1972: opět učitel; kurá-
tor výstav M. Kodovské:
Rým, BRNO, KRNOV, Olo-
MOUC; spolupráce s no-
vináři.
1966–1968: OKS Šumperk
ved. odd. vzdělávání
1969: Obr. taj. ÚSU Praha
1966: syn, manželka:
zdravotní sestra
8. III. 2001 Salon Praha
23. 1. 1969 Gymnázium
Zábřeh Aula Básně na
jaro Dalacha

Paprsky

Paprsky
Niťová osnova
široký, plný, bohatý, život
se čím dál tím víc
zužují
v uzel

uzel (*13 let*)
vpravo levobokem točivé salto
dopad na nohy
a otočená perspektiva o 180°
radostný pocit
výkrok

Věčnost…
(přede mnou)

Chmurné ráno

Možná že jste moje slova poslední
Možná že víc si nezazpívám
Což mládí ví co v sobě skrývá
Vím jen to že po noci se rozední

Mám tisíc snů jak každý člověk mívá
Je nejisté zda každý z nich je skutečný
Nad všechny fantasmagorie jenom cesta činí
A to je jediné co mi teď právě zbývá

Cesty

Před každou vesnicí
do každé vsi
vede šíp
stíny peří

Loučí se
deštivým sluncem ověšeny
vždy skromné
uhnou vždy z očí

Modré, bílé, šedé
potoky asfaltu
betonu zasvěcené
jizvy otevřené
nebi
dvěma, třem mrakům upsány
nikomu více
nevody zakalené zrakům

Věční poutníci
nikde vám není stání
ve vsích jste doma
ve městech k roztrhání

Před mraky běžíte
nikde vám není konce
ó rovné silnice
ó staré – pomalounce
k červené chaloupce

Jak jsem se dostal do...

Jak jsem se dostal do současného vření podvodu

proč já
proč teď
proč zde
proč v takových podmínkách
proč u takových rodičů
proč v této zemi
proč v této době
proč

mám úkol, pro který jsem se narodil

proč jsem se narodil
proč já a ne někdo jiný
proč *trpím*
proč v životě si hledat místo
proč mám tak dlouho na nejisto… kam
proč nejistota
proč je všechno krásné
proč rozum
proč cit
proč vůle málo… mám?
proč zbožná přání

boj nebo klid

Marie Kodovský,
Narodziny mojego solca

Kašpar

Theofil Halama
Písně po kterých se mi stýská

Foto archiv nakladatelství SURSUM

Básník světoběžník a vizionář Theofil Halama umřel. Stalo se to v Monterey 11. listopadu 2017 v 9:30 tamního času. Když jsem tu zprávu napsal jedné mladé moravské básnířce, rozplakala se. Básník měl tady „před oceánem“ své čtenáře a obdivovatele. Básně jsem vybíral z jeho poslední české sbírky – naléhavé Anarchie ticha, vydané v roce 2015 tišnovským nakladatelstvím SURSUM Miroslava Klepáčka, které se na patnáct let stalo „domovským přístavem“ pro vyslance české poezie v Kalifornii. Theofilu Halamovi, rodáku z Mistřovic u Českého Těšína (nar. 8. srpna 1932), bylo souzeno dát se v osmatřiceti letech na cesty. Přes Vídeň a Řím doputoval až k Pacifiku, kde žil a pracoval nějaký čas v Houstonu, nakonec se usadil ve městě Monterey, nedaleko od Jestřábí věže Robinsona Jefferse. Zhruba před dvaceti lety poznal svou třetí ženu – osudovou Annu Marii, se kterou se dočkal svého jediného syna. S rodinou pak žil střídavě v Kalifornii a na Havaji. Nestal se sice misionářem, jak si coby studentík přál, ale svou poezií zanechal výraznou stopu v kultuře na obou kontinentech, kde žil a tvořil. Jeho knížky v češtině i angličtině vycházely v Praze, Brně, New Yorku a především v Tišnově. S přípravou českých vydání vydatně pomáhala básníkova neteř Renáta Šternberk. Za anglicky psanou tvorbu mu bylo nabídnuto členství v americkém PEN klubu. Na závěr rád využívám slov Jiřího Urbance z doslovu k Anarchii ticha: „Tento básník zná váhu či „hmotnost“ a důsažnost slov, jimiž přes vlastní pulzující napětí, reagující na výzvy světa, s rozmyslem a s pevnou kázní šetří. Proto odděluje slovo od dalších slov někdy velkou mezerou mezi řádky, takže jeho význam je svou

osamoceností zvýrazněn. V Halamových básních je poskrovnu přídavných jmen, přívlastků, epitet, téměř podle zásad Marinettiho futurismu, jenž chtěl takto vystihnout stále se zrychlující tempo vyvíjející se moderní technické civilizace. ... Halamova výrazně tesaná poezie se neupírá jen k jedné dimenzi, pohybuje se též v obdivném sousedství českých básníků i jiných osobností... Jsou to Holan, Halas, Holub... Leoš Janáček, Bob Dylan, Torquato Tasso i filozof William James... “ Přeji si, aby dnešní připomenutí života a díla básníka Theofila Halamy nebylo rozloučením, ale pozváním k dalšímu čtení jeho pozoruhodné poezie.

Milan Hrabal

ZPĚTNÝ POHLED

Jak jinak vypadá život večer
nežli ráno
v poledne
vloni

ve starověku

v době kdy ještě nebylo místa
ani času
podnebí
světadílů

pouze
takzvaný
Velký třesk

po kterém duch boží
vznášel se
nad vodami

*

Takovou bych si přál Zemi
vidět tebe

ve zpětném filmu
DĚJIN VĚČNOSTI

kde všechny sázky které tu vidím
zblízka
a všechny písně po kterých se mi
stýská
byly dnes

ba právě na této planetě

rozehrány znova
a lépe
/je-li to možné ptám se/
a z hlubin Země slyším odpověď
Až spočteš všechna zrnka v mořském písku
setkáš se s krásou v rozběžnosti dne
unikneš hrobu na velehorskou výšku
pozvedneš pravdu ze lži bezedné
kde v centru prvých foto - neutrinů
už našels prostor k zavěšení slova

splním tvé přání

DŘÍVE NE

NARKOTICKÝ SPÁNEK

Ze zákulisí hněvu nesměle vyhlédl
ptačí zpěv

ale neukázal se kos
ani slavíček

Ťuhýk si založil rodinu
bez lásky
přestože moře varovně pokleslo
a ježaté skály nevěstí
nic dobrého

Ani rybářské lodě večer nevypluly
a listy na černých stromech
nenesou

žádný verš

Poté co měsíc a hvězdy také
zamlčely pravý úmysl svého počínání
a hustá oblaka bez zvuku
po celou noc metala pouze
kulové blesky

vlhký prales přesto vykřesal proužek
bílého dýmu

*

Jak tomu bude až vyjde hubené
slunce

a děti Osvíceného vysloví
důvěru

TMÁM

VYBLEDLÁ FOTOGRAFIE

Eliško kde jsi Eliško
stále tě volám jménem

ale pouze odezva
přichází tam od těch
skal

chladnoucích hvězd

které pozvolna mizí
v kosmické dálce

Ani po létech lidé se
příliš nemění

pouze slova jim váznou
jak pramenům ubývá
vod

slunci barev
a květům jasnozřivosti

I ta se časem promítá
jen jako zastřený obraz

krajiny do tváří

stárnoucích duší

*

Přesto tě znovu volám
i z prachu dnes už
nesvůdných mexických cest

sestřičko

ale ozývá se mi jen
bludná fata morgána

anarchie ticha

tam od té skály
svraštělé a puklé
jako tvá ňadra
obličej

a břicho

*

Jak se to stalo bratříčku

CO JSME SE VZALI

NAVŠTÍVENKA CESTUJÍCÍMU

/nalezená na sedadle označeném číslem
mé letenky/

*

Jsem aeroplán slepený namnoze z vysoce
odolných hmot

Vypadám jako nestvůra pokud mě pilot
nenasměruje na letovou dráhu
To se mi v celém těle rozechvějí všechny
senso-motory

Zavýsknu jak vítr
když roztáhnu paže
zalomím nohy pod břicho
/jak to dělají ptáci/
a hned jsem

dvoupruhý anděl
na azurovém nebi

Svalstvem plným benzínu zobjímám svět

Představím Vám všechny planety jako derviše
rozestavěné k tanci okolo Slunce
a jako Kryštof patron světoběžníků
přenesu Vás i přes zdánlivě amorfní moře

na ostrov

tvůrčího ticha

*

Potřebujete mne
Já potřebuji Vás
Nenechte mě prosím na sebe dlouho čekat

až zase přistaneme na nezbytné Zemi

*

Připněte pásy
Zapínám světelné signály

Je hluboká noc
Klesáme

Zlomte vaz

Per aspera
ad astra

anticky Váš

IKARUS

ZVĚSTOVÁNÍ

Místo holuba snesl se na střechu
racek

Je bílý
větší než červené tašky
na střechách podobných egejské periferii

Vznesl se potom nad studený
záliv
jako Duch svatý který jen
na chvíli sestoupil

k Panně

Je zataženo
Staré a z užitku vycházející telefonní
dráty slouží už jenom vrabcům
a pozdním vlaštovkám

jako bidýlka

někdy i havranům pro orientaci
v průletech do ještě smutnějších
krajin

Postupně šedivějící muži doposud
chodí do lesů na houby
zatímco jejich ženy do digitálek
pózují se sobě věrnými psy

pro vánoční alba mladším záletným
láskám

*

I slunce už zachází přestože je teprve
poledne jednoho zdánlivě

bezvýznamného dne

Liszt a Wagner...

Kašpar v Piešťanech

2.

3.
To ticho
je
nesnesitelné.

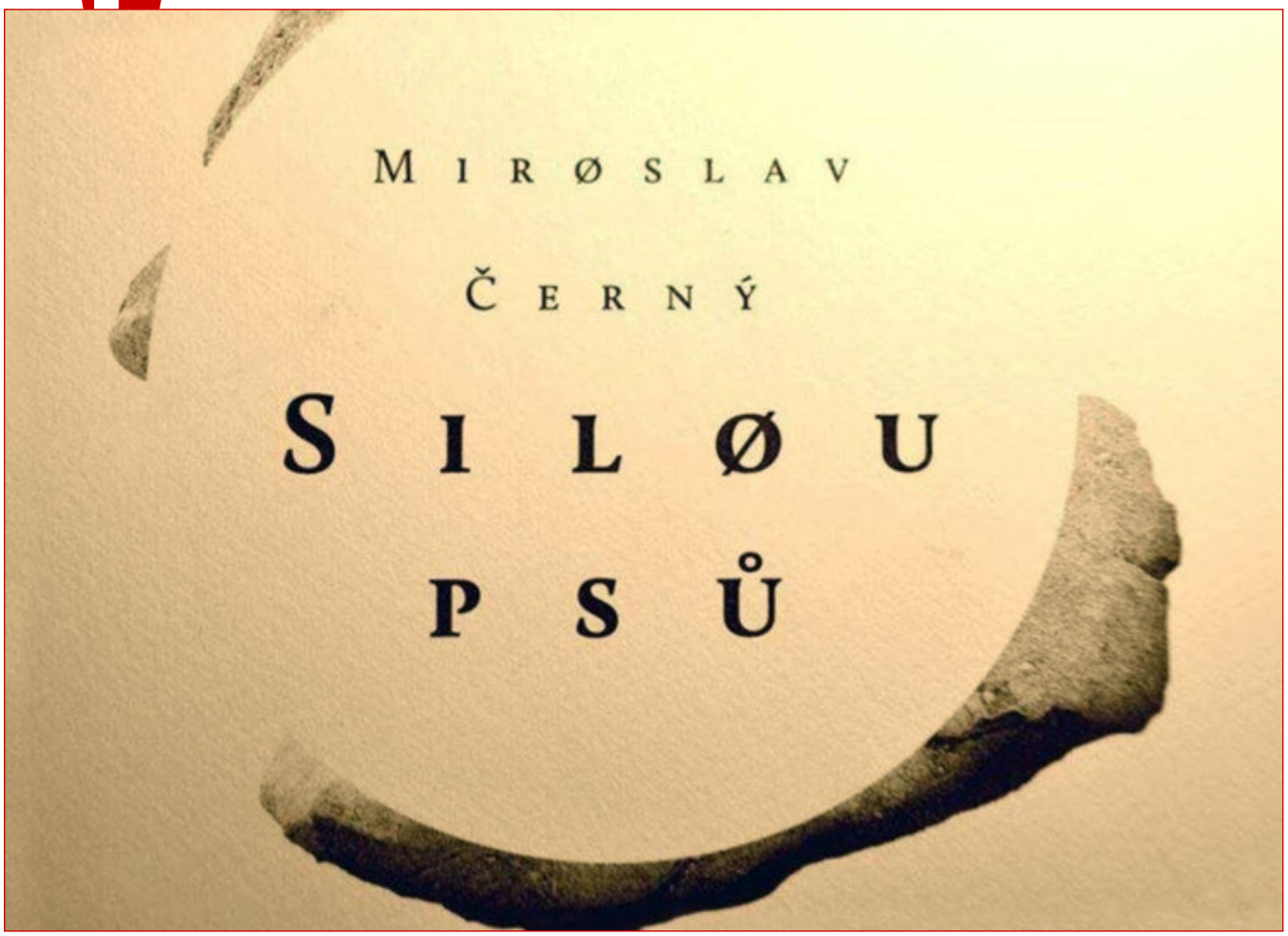
Melichar

Pěší poezie?

Přiznávám se, že nejraději putuji pěšky nebo snad na kole: věci, které potkávám, tak totiž ještě neztrácejí své obrysy, tváře, jména. Lze je UŽ zahlédnouti v souvislostech; třeba s přibližujícím se horizontem. Budeš-li ale chtít, můžeš se zastavit, vzít je do dlaně, ucítíš vůni a teplo minulých dní či budoucí úrody. Kolik mi zůstalo z Londýna za skly autobusu? Ale mozaika ze svatého Marka - patřená při jedné táhlé letní nedělní mši...? A střepy keltských džbánků dotýkané v sousedsky nerozlehlém muzeu labskotýneckém...?

"Básník, překladatel, cestovatel a vysokoškolský pedagog" Miroslav Černý je tvůrcem znalým, řemeslně zručným a zkušeným, samozřejmostí jsou u něj rozlehlá slovní zásoba, zažití představovaného (tvorba mu není něčím vnějškovým, ale přirozeným a z vnitřních dispozic vycházejícím úsilím o sebe-uskutečnění skrze slovo a báseň) a rytmus jeho textů (jednostejně udávaný řečovým proudem stejně jako vršením, generováním, spojováním či rozvíjením představ). Nejen pro jeho poslední sbírku Silou psů platí slova (Jakuba Guziura) z jejího doslovu, že jde v řadě textů "o jedinou cestu, ať už tam nebo zpátky." Nikoli náhodou volil jsem tedy úvod svého pojednání o Černého poezii. A záměrným bylo také využití osobní zkušenosti.

Protože si stále zřetelněji (asi jak jsem k stáru chodcem stále pomalejším) uvědomuji rozdíl mezi kamenem – a žulou. Tedy

mezi abstraktním termínem označujícím skupinu obdobných věcí - a jeho konkretizací ve věci jediné, příznakové, nadané určitými vlastnostmi (a k určitým věcem užívané). Sluší se přiznat, že jsem v Černého poezii klopýtal právě o ty kameny. Tedy o všechnu onu vznešeně vypadající, filozoficky hlubokou nekonkrétnost, u níž můžeš leda obdivovat, jak vysoko si básník troufá či kterak obratně tamo směřuje – jenomže představit, představit už si to nedokážeš. Třebas takovouto pasáž: "pádem odzbrojit samotu."

A Trilobit, v němž se výklad pojí s alegorizujícím podáním, mi zase ponechává příliš úzký prostor pro dotvoření básně: leda tak k přitakávajícímu vydechnutí. Ne však pro nadechnutí se ku kvalifikovanému nesouhlasu, ke ztišení v rozjímavé meditaci, která z osvojeného teprve učiní vlastní.

Abych ovšem jenom a hlavně nekritizoval (skoro jsem už napsal: nenekrotizoval...); medle dím, jak se mi (spolu s básníkem) podařilo na s. 11 u Hadriánova valu dospět od archetypálního až k řečově konkrétnímu a skrze to k hmatavým obrazům (manželka pracuje na škole pro slabozraké; vím tedy, o čem mluvím) namísto vnějškového vysvětlování: věci, živly tu promlouvají samy a bezprostředně (jakoby více za slovy a beze slov). A jinde činí "ratanové křeslo" nebo "šalvějový parfém" báseň uchopitelnější, představitelnější a jaksi lépe žitelnější. Právě pro to, že byly voleny předměty a vlastnosti uskutečnitelné také ve vědomí čtenáře: smysluplné, mnohoznačné (neboť i s platností symbolnou), přesné. Směřující k nadosobní a nadčasové platnosti od konkrétního vjemu. Někam patřící a někam nás vedoucí. Ukotvené - právě proto i dějící se.

Takovéto ukotvení je velmi důležité tehdy, zasazuje-li Černý své verše (právem světoběžníka) do prostředí pro českého čtenáře exotického. Činí tak vskutku se samozřejmostí někoho, kdo je vlastně doma na cestách, na cestě. Oblouky jeho představ se potom klenou přes značné vzdálenosti nejen prostorové, ale také časové. Uvěřím-li mu, tedy vím, že, co je podáváno, bylo předtím spatřeno - a spatřené také myšleno a žito: ne jen ve světě čistě hmotném, leč skrze něj (co látkový zdroj) také ve světě duchovním: světě mýtů, symbolů, idejí: ve světě umění. Ne nadarmo říká Jakub Guziur: "Cesta hodná toho jména je výpravou do neznáma ve vlastním nitru."

Nemám-li sebemenšího problému s Černého světoběžnictvím, věru že nesnadno přecházím fráze typu "od úsvitu dějin." Zakopnu o ně dokonce v textu odborném, natož v poezii. Přijal bych je leda jako realizovanou metaforu, vědomou ironii. "Hlubina tvého nitra / skrývá svatý grál." – také toto je snad dnes možno psát i myslet jenom ironicky?

To už raději prodlím nad působivým, byťsi poněkud strojeným spojením způsobu bytí věci s jeho interpretací - tedy u obrazné nadstavby nad nimi a nad ním: "přístav páchl po rybí moučce / blátem odlivu se brodili / žoldáci pelikáni // a ve slévárně slunce zrovna / odlili poslední / genitivní metaforu dne." Byť je někdy samo gesto údernější jím sdělovaného: "divočina je osobní vnitrozemí."

Tam však, kde se přes míru ne-do-vysvětluje, ale kde se báseň rodí ze samého dění se věci a jeho podání, rozjímání nad ní, ba - lépe a přesněji - kde se ono rozjímání děje až skrze slova a za slovy, zatímco před nimi bývá jen obnažené podání - bedlivě však rozlišující (jako u starých čínských básníků), tak tam se rodí krása natolik samozřejmá, že se dožaduje hned několikerého slyšení (nejlépe za rozličného ustrojení vnímatelova).

Aby však předčasně nezesošněl do mramoru (jejž rozpuknou podzimní plískanice střídané prvními zimními mrazíky), stává se Černý také básníkem paramýtickým: jako Šanda v próze a Wernisch v próze i básni. Dům u Halánků je pak takovým jemně ironizujícím ohlédnutím za časem, který vlastně možná nikdy nebyl, ale v jehož prostorách je nám věru dobře (ač... – ...jsme-li to ještě my?).

Pokud si čtu o prozření stojaté vody; nemám ani tak problém s nerealizovatelností básnického obrazu; a jestli mám už jaké problémy, tedy spíše tvůrčí: zahlédnouti veškeru mnohost možností, které skýtá (od fyzikálních dějů po výklad symbolický či archetypální - u takového Bachelarda bychom jistě nalezli poučení přebohaté). Říkám si, zda tím nejpodstatnějším není výzva ke snad až fyzickému uskutečnění takovéto metafory!?

Nad slovní zásobou překvapivé věcnosti až kotenovské zase sakruji, zda tvůrce vyzrálé druhotiny Aby dům není pro naratologii škoda...? Snad tedy některé z jeho nálezů tady přežívají v pokračovatelích.

Nechci však tvrdit, že je Černého poezie odvozenou. S právem snít obhajuje si právo na své objevy - a na údiv čtoucích. Vím já, zda má Ježíš vskutku rád ony pálivé papričky? Možná by více mohl vědět latinoamerický papež... Nestane se tato nejistota součástí našich každodenních modliteb? Nemůže být důkaz o Boží existenci spojený s Ježíšovou oblibou jalapeňos - alespoň v modu transpozice básnické - pro danou chvíli půvabnější hledání tajemství Svaté Trojice? Totiž: není zdánlivá svatokrádež o to hlubší modlitbou? ...Je bláto jen zřetelnější formou vody?

Nejistota, v níž se mohu opřít alespoň o palčivost věcí, nejistota, která mne vyzývá na cestu (vlastní, i kdyby měla býti blouděním) je pro mne možná tím nejzávažnějším z poezie Miroslava Černého. Zralé, zatím však ne dokonalé. Otevřené tedy dalšímu hledání; a růstu. Kéž by její autor svedl všade vyměniti letadlo za kolo či pouť per pedes! Aby rozlišil mezi žulou - a jenom kamenem.

Ivo Harák

Miroslav Černý: Silou psů. Perplex. Ostrava 2017. 1. vydání. Náklad 300 výtisků. Cena neuvedena. 64 stran.

Res publica litteraria

Marek Velebný

Patří ku snad nejosamělejší bytostem. Tu považováni za škodnou, tam za parazity. Za krysy či klíšťata. Kdyby alespoň za okouny (o jejichž ploutve se zraníte do krve) nebo za ochmet (součást opojného nápoje dávných Keltů). Literární kritikové tedy. Jako do kola vpleteni do cizích textů; a nuceni tyto soudit. Sami s nimi, s literaturou. Ani radost z vína jim není v té chvíli dopřána: při tiché a důkladné práci prosektorů. Objeví-li však nádor, je po tichu veta. Tu se na ně snesou výtky, jako by to oni zabili... Nu, snad je toto nakonec jejich největší pochvalou. Toto přeceněné kritikovy role. Jako by směl a mohl zabít ten, kdo přichází už k hotovému, dokonce nehybnému...? Jako by - například – o tom, že má někdo křivou hubu, rozhodoval nikoli sám prokazatelný fakt křivohubosti, leč teprve, kdo viděné medle nahlas verbalizuje. Nuže, i kdyby se mýlil: Jsou tu přece jiní, kteří mohou (poprávu, popravdě, ze zdvořilosti nebo ze strachu - anebo ze solidarity obdobně postižených) vadu prohlásit za někým špatně vyložený zdvořilý úsměv vědoucího. A je tu i mlčící většina nadaná vlastním zrakem i úsudkem. Také se pohříchu zapomíná, že být vpleten do kola značí: nést utrpení dřeva na svém mase.

Možná právě pro tu svoji osamělost touží kritikusové po společenství. Po souručenství, po spoluduší obdobně postižených. Je to však s nimi ne-

Foto Marek Velebný

snadné. Jeden z nich napsal kdysi kdesi, že nezná větší urážku nad zdvořilostní pochvalu. Mínil tím - ...nad chlácholivá slova pronesená proto, aby nebylo potřebí se poněkud hlouběji a skutečně zabývat člověkem i dílem: Svůj názor jsem ti přece řekl, tak co bys ještě chtěl!? Mezi kritiky (i mezi kritiky a autory) to bývá jiné: Svůj názor ti řeknu, ale uneseš ho?!

Jedním z takovýchto kritiků je pro mne Vladimír Novotný. Pro jiné je například likvidátorem plzeňské literatury. Hmmm... Táži se, zda je v silách jediného člověka vykonat úkol takto olbřímí (nemá-li nota male za zády ani příslušné politické hnutí, orgány státní správy, něčí naditou portmoné a některou z televizních stanic... ovšem tolikéž zručné komando pegasovy krve/lačných teroristů). A zda to, co se někomu může jevit jako bourání (shledávající také jednu ze zdí jeho domu nedostatečně nosnou), není daleko spíše součástí budování...?

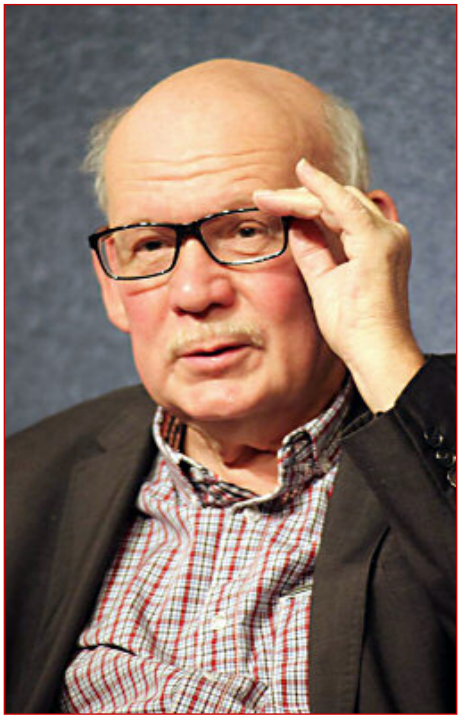
...a to i přesto, že Novotný plzeňské tusculum "na příslušné fakultě Západočeské univerzity v Plzni" dávno opustil a je zde tedy dnes přítomen více duchovně než fyzicky jako šéfredaktor snad jediného našeho skutečně regionálního literárního periodika - Plzeňského literárního života (vulgo PLŽe). A také jako bedlivý pozorovatel tamního literárního dění; jemuž chodouňské ústraní umožňuje snad ještě zřetelnější rozlišení mezi tím, co literaturou vskutku jest - a co si na umění jenom hraje.

A protože Vladimír Novotný pečlivě pozoruje také to, co se děje jinde (nějakou dobu přednášel v Pardubicích, předtím dlouho působil v Praze), má věru s čím srovnávat. Řekněme: Poměřovat, zdali onen velikán není než špačkem vyzobávajícím mraveniště.

Mám-li před sebou poslední jím sepsaný svazek, půvabný sešitek Kratochvilného čtení na každý měsíc (totiž Kalendář plzeňský 2018) Orlojík plzeňských vzpomínek; říkám si, že bych svá dehonestující tvrzení stran literární kritiky a literárních kritiků měl poněkud poopravit. Ač jde o knížečku nerozsáhlou, přece jsem ji musel číst několikrát. I pročpak to? Jedná se přece o medailonky řady i mně známých (dokonce nejen z jejich tvorby známých) plzeňských osobností. Nad nimiž si vzpomínající podává ruku s vysokoškolským pedagogem, onen pak s literárním kritikem, tento s historikem či organizátorem kulturního dění. Leč, jenomže, ale:

Jako by ochmet toužil růsti nikoli ve větvích některého z kopuletých dubů, ale v rovném společenství s dalšími v zemi zakořeněnými dřevinami. To, co jsme poznali z několika (obsáhlých) svazků Novotného Řádečků a co mezi řádky problesklo také v jeho recenzích, ostřeji a zřetelněji v jím psaných doslovech či textech publicistických, nalezneme zde přítomno také a výrazněji. I nazvěme to duchem tvůrčím.

Jejž poznáme nejen z výběru a hodnocení faktů (tedy z toho, že mezi dvanácti apoštoly kulturního života najdeme lidi kdysi nebo ještě píšící, osoby a osobnosti možná zapeklité anebo sukovité, nikdy však odvozené; a také z toho, kterak Novotný lituje jich nerealizovaných možností, nevydaných textů), leč především ze samotného způsobu podání: V němž se jednotlivé výpovědi - znaky vztahují nejen k entitám vnějšího světa, anobrž a především k obdobným znakům dílka právě vznikajícího: v rámci téhož medailonku, v rámci celé knížečky - a konečně i přes něj směrem k širšímu kontextu literárnímu. Text právě vznikající tedy referuje nejen o podávané osobnosti, její tvorbě, pisatelově zkušenosti s ním a s ní, tolikéž ovšem o sobě samém a svých možnostech, vnitřních souvztažnostech, svém bytí ve světě literatury, umění, kultury. Z JAK stává se KDO a CO - pojednávaný a pojednávané nikdy úplně nemizí ze zřetele, jenom se skrývá za clonou, vlastně pod zvětšovacím sklem řeči. Jež, najde-li v recipientovi ducha obdobně tvůrčího, může nám říci i více, než by byl sto suše konstatovaný příběh. Realizovaná básnická etymologie, aposiopese, jemně vrstvená ironie stávají se kořením tento dochucující a celé podání rytmující. Paradox nejkratší spojnicí.

A pokud ještě ani pro to nebudete chtít kritika považovat také za člověka, vězte a vizte, s jakou že jemnou, sotva znatelnou kurtoazií se setkáte v Zelenooké krásce, takto a příznačně červnové postavě na orlojíku vzpomínek: "...poetická plzeňská skutečnost vyznívala ještě básnivěji: to přece byla samotná hadí královna, svíjející se žena had s dračím tělem a mléčnou tváří." Byl jsem u toho (autorského čtení Pavly Přesličkové) a stvrzuji; byť se mi oné Novotného obraznosti žel a věru nedostává.

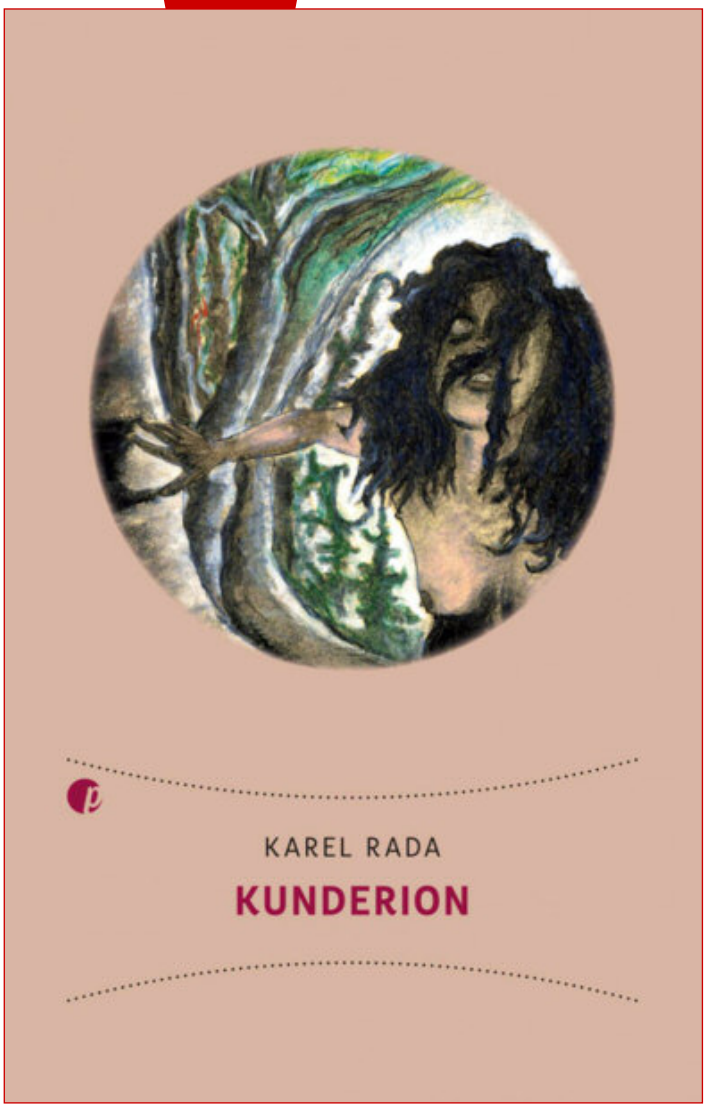
I říkám si alespoň s ním a s Nietzschem: Básnicky bydlí člověk. Aby mu však v našich povětrnostních podmínkách haluzna nespadla na hlavu, musí umět rozlišiti pálenou cihlu od vepřovice. Pokud nás upozorní na jen podmíněnou trvanlivost naší stavby, pokud si za spolubydlící volí sobě rovné, je pro to naším nepřítelem...? To by nám ten nový rok nedobře začal.

Ivo Harák

Vladimír Novotný: Orlojík plzeňských vzpomínek. Kratochvilné čtení na každý měsíc (Kalendář plzeňský 2018). Pro libris. Plzeň 2017. 1. vydání. Náklad a cena neuvedeny. 44 stran. Prolog Vojtěch Němec.

Melicha

Příběhy i ze starého kapsáře

Recenzovat novou povídkovou knížku Karla Rady, chomutovského rodáka, který coby ročník 1964 už má nějaký čas po abrahámovinách, nebudiž žádná kritická procházka růžovým sadem. Začít je záhodno od začátku a na začátku bývá název: v tomto případě sice nemálo lákavý a náležitě elegantní, leč také zavádějící do interpretačních pekel. Kráčí o to, že s výjimkou jedné jediné povídky, kterou můžeme s dobromyslnou nadsázkou označit jako svého druhu kunderovskou variaci, kunderovskou parafrázi nebo, jak výjimečně výstižně postřehl Pavel Janoušek v Tvaru, taktéž za kunderovský živoucí apokryf, nemá nejnovější svazeček Radových próz s knihami Milana Kundery a s filosofií či poetikou tvorby našeho českého Pařížana pranic společného. Dokonce pranic do té míry, že i zmíněný název nemějme raději v úmyslu chápat ponejvíce jako rádobysměšný kunderovský žert. To bychom se stali obětí či terčem žertu, jejž prozaik nastražil čtenářům: Kundera je tady přítomen minimálně, zato „i on“, rozuměj Rada Karel, prozaik a scenárista, se v textech nabízí čtenářstvu v mnoha podobách.

K interpretaci těchto proměnlivých podob nám může, leč také ani za mák nemusí být nápomocen podtitul knížky, vskutku podtitul sui generis, který se v tiráži posléze neobjevuje a tudíž možná tvoří pouze zdobnou libůstku umístěnou na začátek knihy. Nebo má či má mít přece jenom nějaký hlubší význam? Uvádí se v něm totiž, že jde o „Povídky z třetí a čtvrté kapsy“. Jednoznačně z toho vyplývá pouze nezvratné zjištění, že Karel Rada má – vyjdeme-li z tohoto tvrzení – nejméně dvakrát (nebo ještě hojněji?) víc kapes než slavný klasik Karel Čapek, jenž se na větší množství kapes a kapsiček než na dvě za svého života pohříchu nezmohl (míníme arciže literární kapsy, žádné svrchníkové nebo zimníkové). Vzhledem k tomu, že v publikaci chybí klasický obsah, uleví se ním, když po římských záhlavích I. a II. v čele oddílů vždy následuje soupis zařazených textů i s vročením jejich vzniku, nelze ale s jistotou vyvozovat, zda kupříkladu povídky z oddílu I. pocházejí z kapsy první a povídky z oddílu II. z kapsy čtvrté. Navíc se nelze ubránit dojmu, že se z oněch kapes (nebo z děravého autorova kapsáře?) znenadá-

ní či skoro zbůhdarma vysypaly a nyní je spisovatel pro potřeby knižního vydání do pomyslných kapes tak trochu bez ladu a skladu napěchovával.

Mezi jednotlivými povídkami (je jich v knize dohromady devatero a další čapkovské filiace jsou tudíž na světě) spatřujeme totiž přímo nebetyčné rozdíly a tíž z této příčiny se spokojme nejprve konstatováním, že nejvýraznější rozdíly mezi těmito prózami jsou dány chronologií vzniku textu. Sečteno i zváženo, Rada shromáždil v Kunderionu vyprávění, jejichž doba geneze se doslova divoce rozkmitala v sáhodlouhém rozmezí plných šestadvaceti let! Upřesněme, že nejstarší autorova povídka pochází z roku 1989 (to bylo autorovi už nebo teprve pětadvacet), naopak nejnovější beletristické práce jsou z nedávného roku 2015, přičemž za tohoto letopočtu byla přepracována rovněž starší próza, vzniklá již roku 1998.

To ještě není všechno: nikterak nám k interpretaci nepomůže ani knižní seřazení vybraných Radových textů: vždyť svazeček počíná povídkou či prózou z roku 2015, po ní následuje práce datovaná 1994–1995, ta další je z roku 2007, poté přijde na řadu ta nejstarší (1989), hned po ní je zde povídka skoro zbrusu nová (2015) a oddíl I. se uzavírá prózou z roku 1990–1991. Druhý oddíl zahrnuje jednak dva texty nedávné (2015), jednak onen již zmíněný přepracovaný příběh. Jak známo, literáti se vyvíjejí, nepíší po desítky let pořád stejně, ergo nad touto časovou, stylovou i tematickou všehochutí stěží lze konstatovat něco vědečtějšího než po zralé úvaze stanovit, že každá ves jest tu jiný pes. Zda dobrá či méně dobrá, toť jiná otázka a možná ještě větší záhada. Nebo že by zvolené řazení přece jen mělo nějaký hlubší důvod? Ten zde ponejvíce není k nalezení, zato může dozajista jít o prozaikův případně i hlubší (?), spíše však svévolný rozmar. Libovůli jeho se jistě překážky nekladou, ani my tak nečiňme.

Chronologickým řazením textů ve svazku se však takto podrobně či možná až zdlouhavě zabýváme pouze a především kvůli tomu, že ty starší se až sáhodlouze liší od novějších a nejnovějších. Nejvíce nápadná a nejpodstatnější diference se ukrývá v žánrovém zacílení textů: ty z devadesátých let minulého století a taktéž tisíciletí představují to, čemu se říká generační výpověď nebo generační svědectví: formuluje se v nich konkrétní filosofie života, spjatá s pokolením, jež bralo rozum a esteticky se kultivovalo zejména v průběhu onoho předpředminulého desetiletí. Zvláště úsilí o autenticitu zaznamenávaných prožitků a zejména reflexí tehdejšího pokolení je tu věnováno nejvíce energie a i z odstupu necelého čtvrtstoletí se rané Radovy texty zdají být přesvědčivé, přinejmenším přesvědčivější než ty pozdější – byť možná toliko pro pamětníky, pro ty, kdo si mohou říci „takoví jsme byli“ a „takhle jsme žili“. Případně: takoví nonkonformní jsme si přáli být a takhle jsme chtěli žít.

Pojďme však dále: postoj rozervanectví versus postuláty rozumbradství, to je vzpurná a vzdorná alfa i omega rané fáze spisovatelova Kunderionu, který je ku svému prospěchu a podle naší mínky pramálo kunderovský. Je to spíše „raderion“, jenž by měl a mohl (ve vybraných ukázkách) figurovat i v pomyslných antologiích české prózy z přelomu eighties a nineties. Tedy z období, které se opomíjí, které se přehlíží a kterému se již především nerozumí či jsme líní porozumět. Zároveň jde o sui generis dozvuky pozdní etapy českého literárního undergroundu a dominantním životním pocitem je touha po svobodomyslnosti v mnoha podobách. Tedy i po svobodě se veskrze mýlit, možná i tvrdohlavě a tvrdošíjně, ba i po právu se kupodivu nemýlit, třeba jenom intuitivně nebo instinktivně.

Každý však má své gusto, proti gustu žádný dišputát a s kritickým dišputátem to často bývá nemálo ošemetné: buď se mýlí autor (nepřizná si to), nebo se mýlí kritik (nepřizná si to). Domníváme se, že povídky, prózy či příběhy Karla Rady z nedávných let nového tisíciletí už charakter generačního vyznání nemají, že ho dávno pozbyly (což je přirozené) a že nabyly jiného žánrového zaměření: jde pouze o vyprávění pro vyprávění. Co se ale zdá být zajímavé: i v těchto textech jsou nakonec nejpřitažlivější ty pasáže a ty postavy, které mají reminiscenční či retrospektivní charakter. Dalo by se to povědět i jinak: na časové škále směřující k minulosti u Rady převládá poloha prozaického vyznání, zatímco u textů současnějších je mnohem patrnější tíhnutí k nezastírané beletrizující publicističnosti. Pokud je u jedné starší povídky řečeno, že jde o „zbytky eposu“, což je zřetelně symptomatické pro poetiku „mladého“ Rady, v těch nových se už podobné zbytky nadobro vytrácejí. Už nemají dynamiku a tudíž postrádají i někdejší epičnost. Dostavuje se hra na ni – a v souvislosti s tím sice vtipná a zdařilá, leč přece jen pouhá hra – i na Kunderu a na Kunderion. Není pochopitelně vyloučeno, že jiní čtenáři (a kritici) ocení právě tuto novodobou polohu autorova vyprávění víc. My však k nim ani náhodou nepatříme, byť přiznáváme i těmto textům jistou „nepominutelnou inspiraci“.

Co je však ještě více nepominutelné a pohříchu i nenapravitelné: žel je nad slunce jasnější, že obzvláště Radovy texty z rozhraní osmdesátých a devadesátých let minulého věku měly vyjít – kupříkladu hned na začátku devadesátých let minulého věku. Takto můžeme truchlivě konstatovat, že se neblaze minuly s dobou. Nicméně boží mlýny způsobily, že přece jenom vyšly, že s neblahým zpožděním přišly na svět, byť s dodatečně nasazenou maskou Kunderionu. Neboť, řečeno s Radou, lze při pozorném čtení a vcítění se do generačních traumat zde nalézt „vše co si přeješ a ještě něco“.

Vladimír Novotný

Karel Rada: Kunderion. Protimluv, Ostrava 2017

Nalezeno v knize

Herec a operní pěvec Josef Alois Prokop (10. 5. 1807 Liberk u Rychnova nad Kněžnou – 2. 11. 1862 Červená Řečice u Pelhřimova) působil u německých divadelních společností a v pražském Stavovském divadle. Hlavní role: Basilio (Lazebník sevillský), Sulpice (Dcera pluku), Papageno (Kouzelná flétna), Masetto (Don Giovanni), Lovec (Nocleh v Granadě) nebo Hans Heiling ve stejnojmenné opeře. Na podnět J. K. Tyla založil v roce 1849 První divadelní společnost českou pro venkov, neoficiálně nazývanou Národní divadlo pro venkov, která významně přispěla k rozvoji českého profesionálního divadla.

Dneska už víme, že pamětní deska nevznikla. Zanedlouho přišel Únor a všichni měli jiné starosti, nejen ochotníci.

DOBRÁ ADRESA

JEDNOTA DIVADELNÍCH OCHOTNÍKŮ V ČERVENÉ ŘEČICI

Řádný člen Ú.M.D.O.Č. v Praze. - Karenův okrsek.

Čj.
Věc:

V Červené Řečici dne 10.VI.1947.

Titl.

" Ústřední Matice divadelního
ochotnictva českého",

P r a h a II.,
Spálená 11.

Vážení přátelé!

Spolek divadelních ochotníků v Červené Řečici, Váš řádný člen, zjišťuje dle úmrtního listu děkanského úřadu v Červ. Řečici, že 2.listopadu 1862 zemřel v našem domicilu pan J.Prokop, divadelní ředitel, rozený v Rehbergu, okres Český Rychnov, Tylův spolupracovník a průkopník českého divadla.

Náš spolek hodlá Josefu Prokopovi pořídit na domě, v němž žil poslední dni svého života a kde také zemřel, důstojnou pamětní desku s příslušnými oslavami. Žádáme Vás proto zdvořile, zda-li je Vám o existenci a činnosti Josefa Prokopa něco známo a v kladném případě prosíme, byste nám podali obsáhlejší zprávu o jeho životě a divadelním působení.

V případě, že sami nemáte písemného materiálu po ruce, máme za to, že zajisté ředitelství Národního divadla v Praze o existenci Josefa Prokopa ví, a jistě by nám k tomuto účelu svoje poznatky postoupilo.

Při této příležitosti dovolujeme si zdvořilý dotaz, kdyby náklady na pořízení pamětní desky byly tak vysoké, že by náš chudý spolek nemohl dosti dobře ze svých běžných hospodářských a finančních prostředků toto realisovati, zda-li by Ústřední Matice divadelního ochotnictva českého k pořízení pamětní desky přiměřeným obnosem našemu chudému spolku přispěla.

V každém případě očekáváme v této záležitosti Vaše informace, za které Vám děkujeme předem a znamenáme se

s přátelským pozdravem:

Baltaza

Viva Luboš Plný!

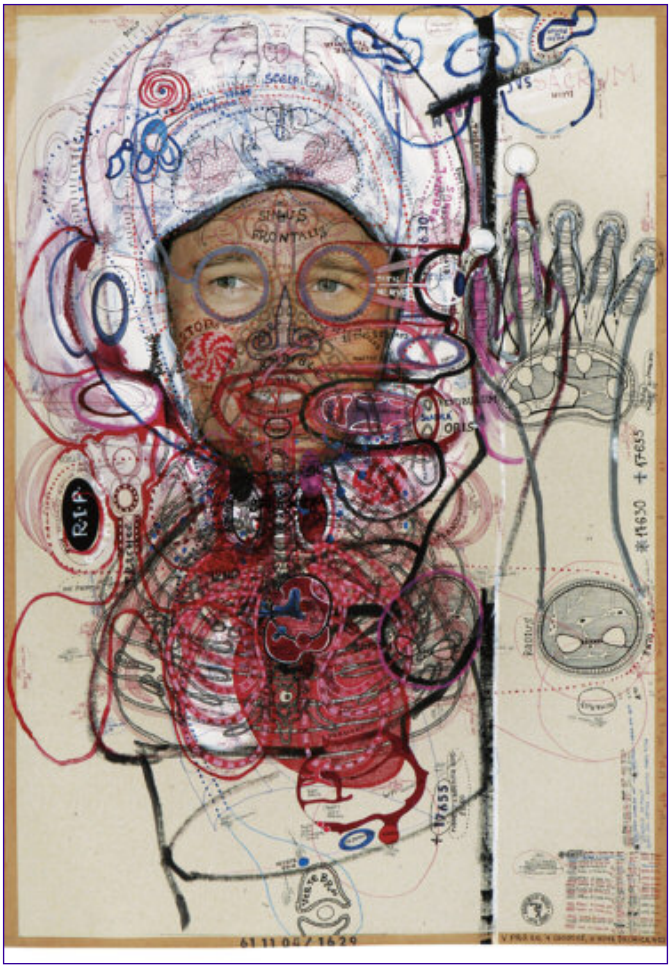
DOX
Centrum současného umění

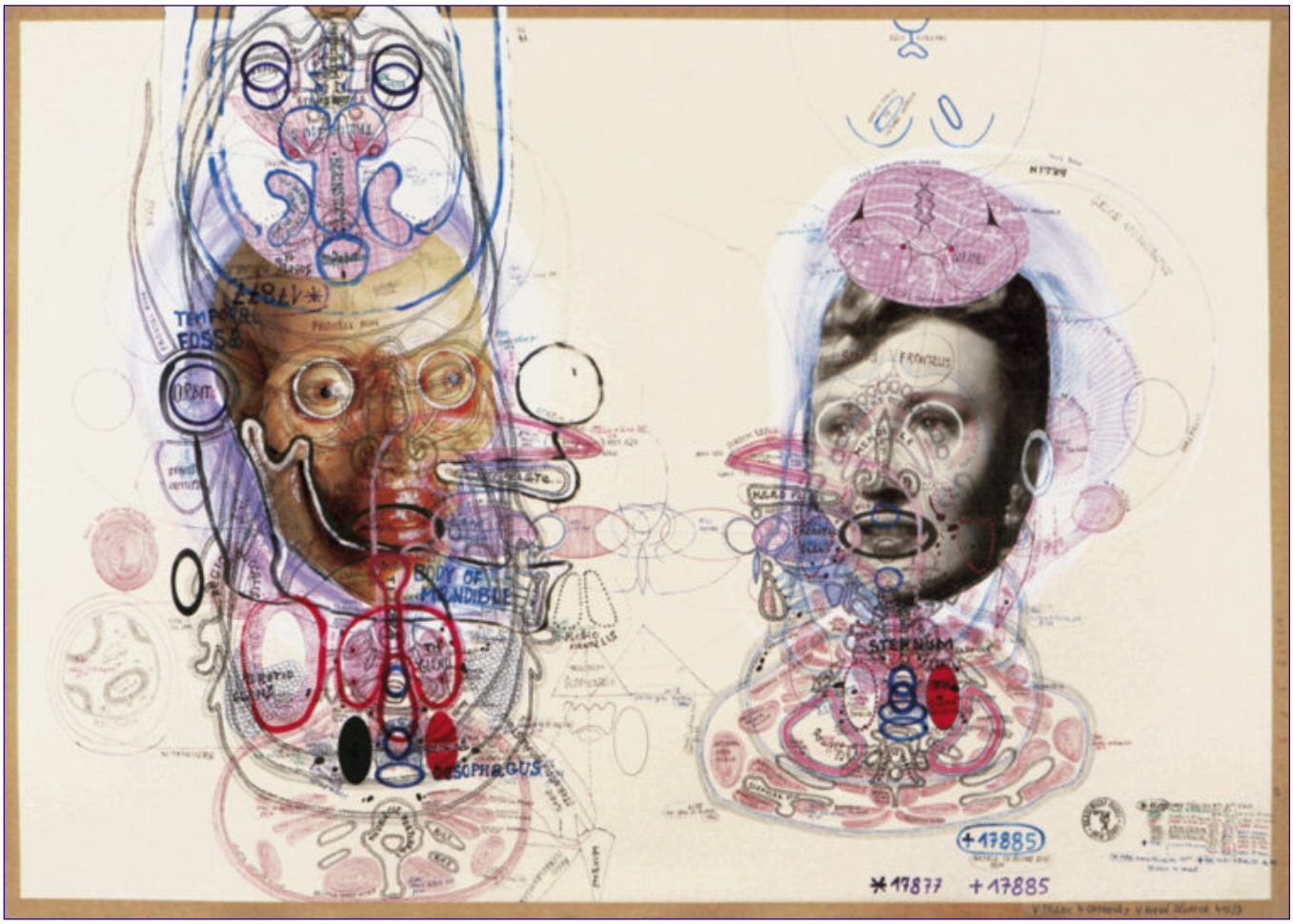
14. 12. 2017–12. 3. 2018

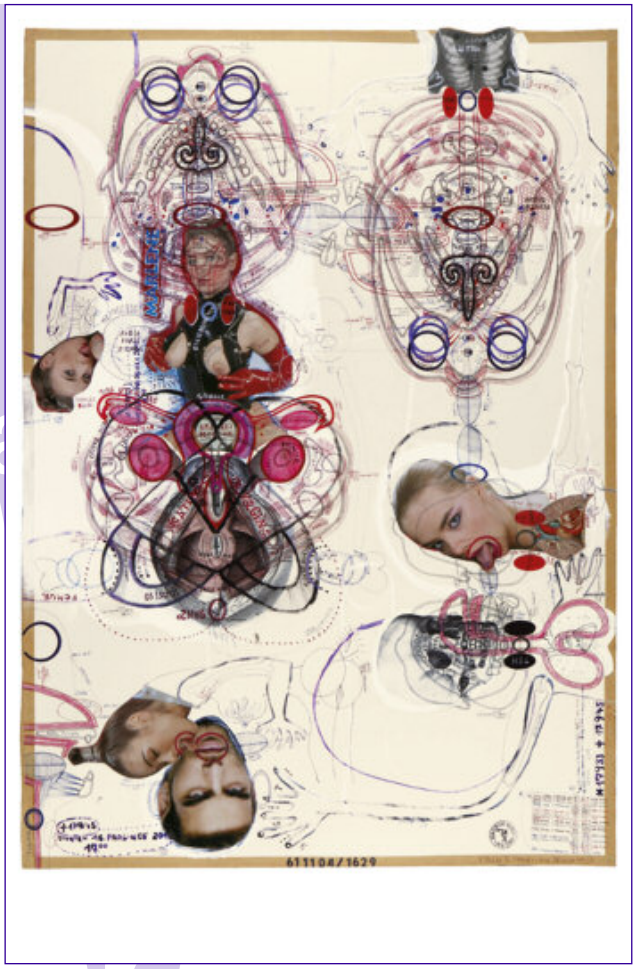
Luboš Plný (*1961) se stal jediným českým autorem zastoupeným na mezinárodní expozici Viva Arte Viva! letošního Bienále současného umění v Benátkách. Výstava v Centru současného umění DOX, která představí průřez jeho tvorbou, je zároveň koncipována s jistou nadsázkou jako hommage životu a dílu tohoto umělce-autodidakta a jeho úspěchu na mezinárodní výtvarné scéně.

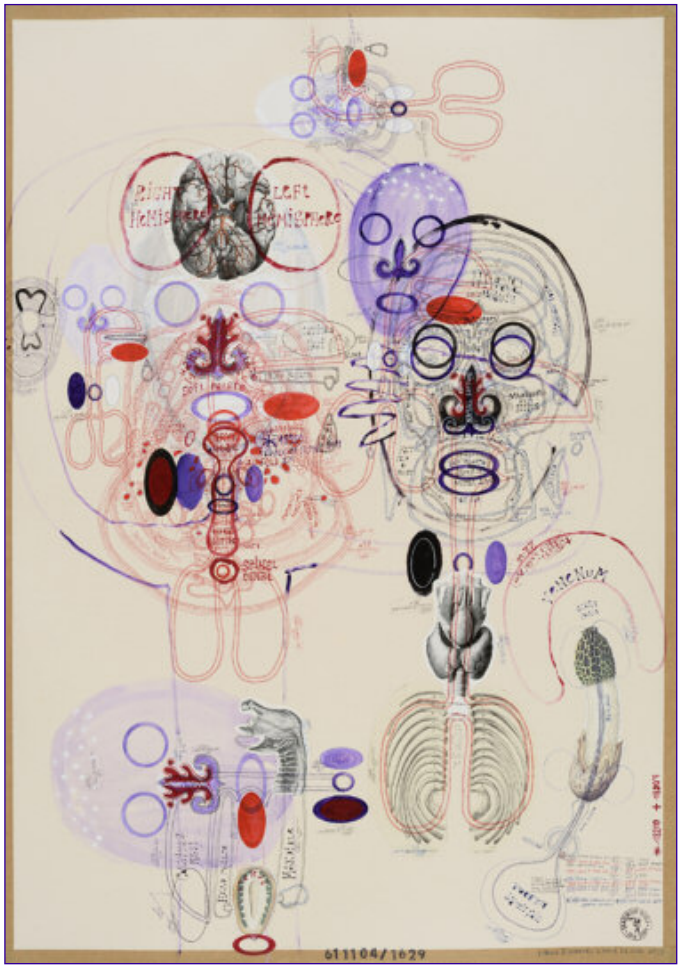

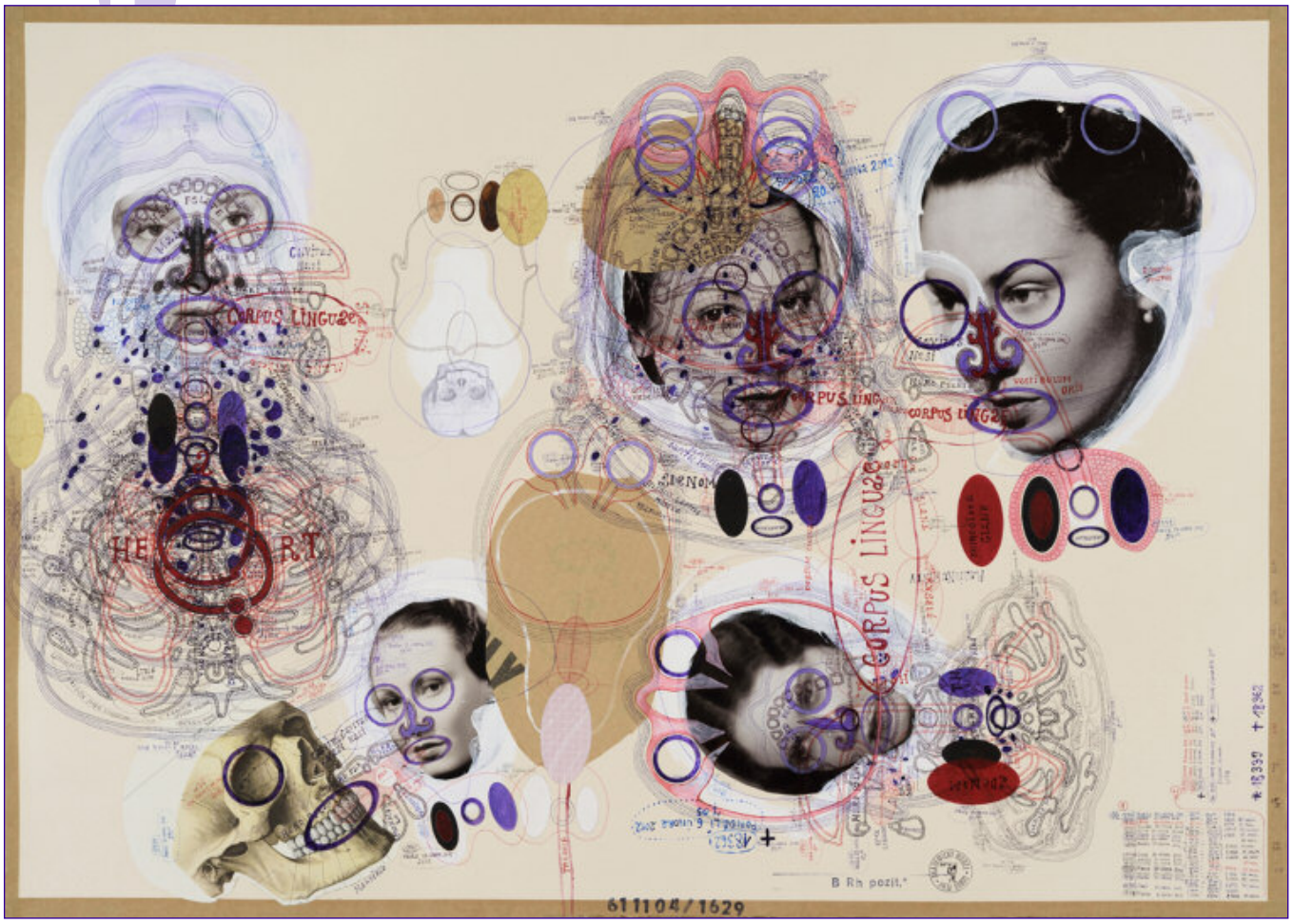

STERNUM
611106/1629

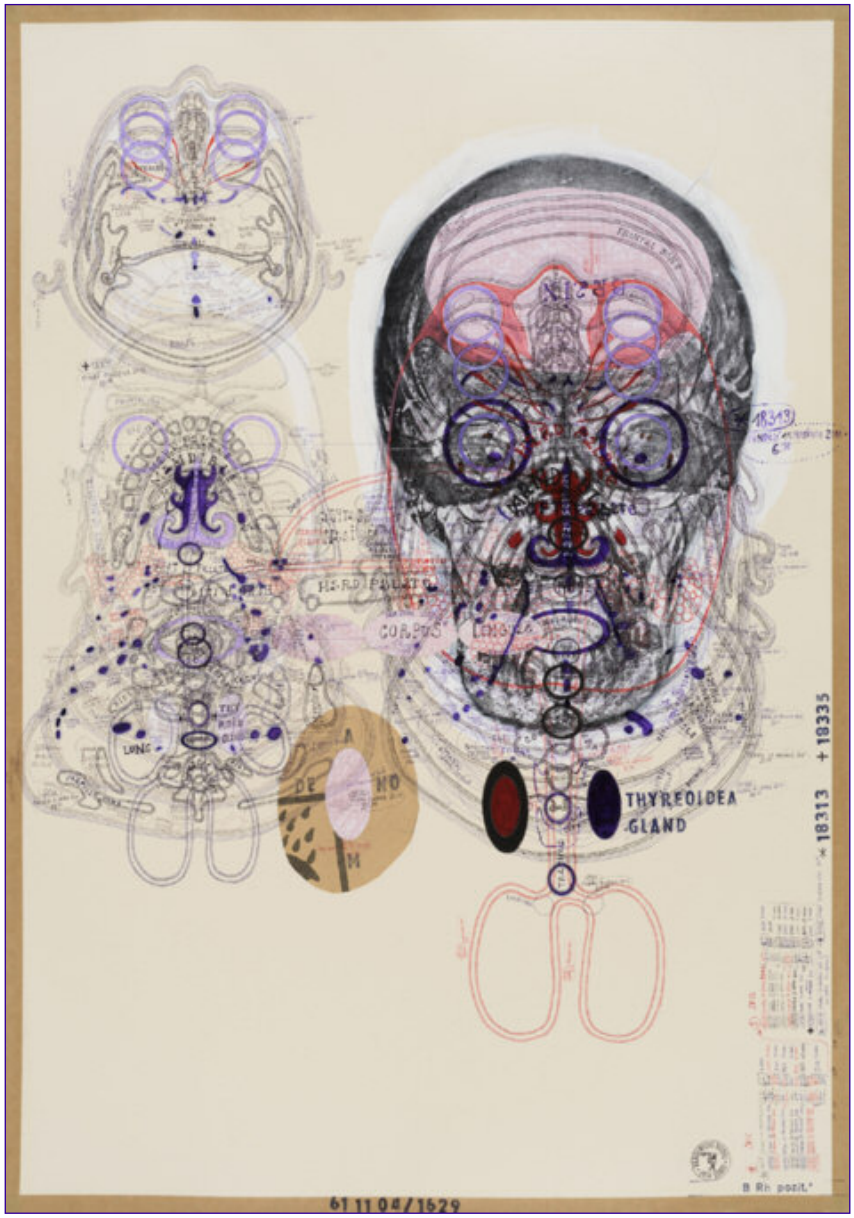

SINUS FRONTALIS
611106/1629

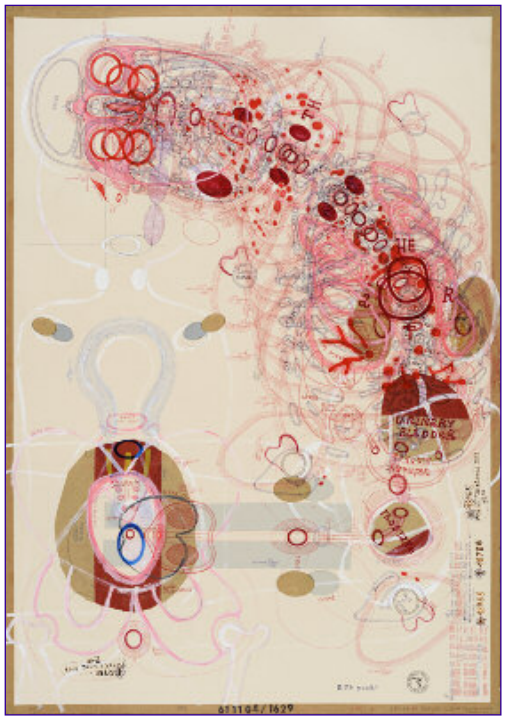

BODY OF MANDIBLE
STERNUM
+17885
*17877 +17885

611104/1629

611104/1629

CORPUS LINGUAE
HEART
CORPUS LINGUAE
611104/1629

THYREOIDEA
GLAND
+18335
+18313
61 11 04/1629

61 11 04/1629

Baltazar

Michal Šanda
Lomy Českého krasu

Velká Amerika

Malta

Velká Amerika

Mexiko

Kanada

Čeřinka

Lužce

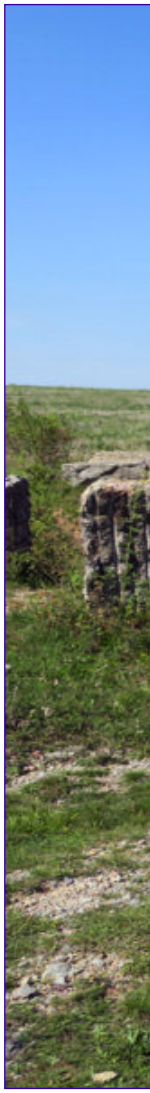

Kosov

Čertovy schody

Mramorka

Na Kobyle

Mramorka

Požáry

Hvížďalka

Baltazar

Požáry

Požáry

Příští číslo | vychází 3. 2. 2018

Dobrá adresa? To zní slibně.
Luděk Sekyra, Development Management

Na shledanou příště!
Ne za pomente!